ΕΤΟΣ Ε' Ἐν ΑΘΗΝΑΙΣ τῇ 26 Μαΐου 1891 Ἀριθ. 214

Ἐφημερὶς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ
ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ
ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ
Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δρ. 5
Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ. χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ
7 Ὁδὸς Μουσῶν καὶ Νίκης 7
Πλατεῖα Συντάγματος.

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ' ἑκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Πᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνεται δεκτὴ μόνον ἐντὸς ὀκτὼ ἡμερῶν.

Συνδρομηταὶ ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βίλμπεργ καὶ "Ἑστίας,,

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ' καὶ δ' ἔτους εὑρίσκονται παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ.

Τὰ πεμπόμενα ἡμῖν χειρόγραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.— Ἀνυπόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστελλούσης δὲν εἶναι δεκτά. — Πᾶσα ἀγγελία ἀφορῶσα εἰς τὰς Κυρίας γίνεται δεκτή.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυνσιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι γραμματόσημον 50 λεπτῶν πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταινίας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καλλιτεχνικὴ Ἔκθεσις Κυριῶν Δ'. — Αἰκατερίνη Ἐλισσάδετ Τέξτορ, μήτηρ τοῦ Γκαῖτε, (ὑπὸ κ. Ἑλένης Γεωργιάδου). — Μέση Γυναικεία παίδευσις ἐν Ρωσσίᾳ. — Τὸ ἀσπρολούλουδο ποίημα (ὑπὸ δος Κρυσταλλίας Χρυσοβέργη). — Τὸ νέον ἔργον τῆς Κάρμεν Σύλβας.—Ποικίλα. — Ἀλληλογραφία. — Συμβουλαί.—Συνταγαί.—Εἰδοποιήσεις.—Ἐπιφυλλὶς « Ἡ προσφιλεστάτη εἰκών».

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΚΥΡΙΩΝ

Δ'

Ἡ Τέχνη ὑπῆρξεν ἀείποτε ἡ ζῶσα καὶ λαλοῦσα τῶν θρησκειῶν ἱστορία. Ἧτο καὶ εἶναι ὁ πιστότατος διερμηνεὺς τῶν κατὰ τὰς διαφόρους τῶν αἰώνων ἐναλλαγὰς ἰδεῶν καὶ πεποιθήσεων τῶν ἀνθρώπων περὶ Θεοῦ

Ἐὰν τὰ περισωθέντα ἐν τῇ Ἰνδικῇ μνημεῖα τῆς Τέχνης διηγοῦνται εἰς τοὺς συγχρόνους περιηγητάς, ὅτι οἱ Ἰνδοὶ ἐθεοποίουν τὴν φύσιν ἀνὰ πάσας τὰς ἰδιότητας καὶ ἐκδηλώσεις αὐτῆς, ἡ Ἀφροδίτη τῆς Μήλου καὶ ὁ Ἑρμῆς τοῦ Πραξιτέλους μαρτυροῦσιν εὐγλωττότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Πλάτωνος, ὅτι θρησκεία διὰ τὸν ἀρχαῖον Ἑλληνισμὸν ὑπῆρξεν ἡ ἰδέα τοῦ καλοῦ ἐν τῇ ἐντελεστάτῃ ἐκδηλώσει τῆς χάριτος καὶ τοῦ μεγαλείου.

Τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν τοῦ μεσαίωνος μεταρρύθμισιν παρηκολούθησεν ἡ Τέχνη ὡς ἱστορικὸς ἄγρυπνος. Ὅτε δ' οἱ ναοὶ τῶν Ὀλυμπίων καὶ Ἑλικωνιάδων ἐσυλοῦντο, ὅτε τὰ ὡραιότερα τῶν θεῶν ἀγάλματα μετεβάλλοντο ἐν Κορίνθῳ καὶ ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τῶν βαρβάρων ἐπιδρομέων εἰς λίθων ἀμόρφων συντρίμματα, ἡ Τέχνη καταδιωκομένη, ἄστεγος, γυμνητεύουσα κατῆλθεν εἰς τὰς κατακόμβας, παρηκολούθησεν ἀσθενικὴ καὶ ἐξηντλημένη τὴν ὑπὸ τὴν σκοτεινὴν καὶ ὑγρὰν γῆν ἐξέλιξιν τῆς νέας θρησκείας, ἐγονυπέτησε καὶ αὐτὴ ὡς μετανοοῦσα ἁμαρτωλὴ πρὸ τῆς θείας τοῦ Ἐσταυρωμένου μορφῆς, ἐσπούδασε τοὺς βίους τῶν μαρτύρων, εἶδεν ἐκ τοῦ βάθους τοῦ ζωντανοῦ τάφου της τὸν οὐρανόν, ἐτάχθη ὑπὸ τὰς σημαίας τῶν νέων θρησκευτικῶν ταγμάτων,, ὑπέστη μετ' αὐτῶν πόνους, ὀδύνας, μαρτύρια καὶ ἀκρωτηριασμούς, καὶ μετὰ ταῦτα ὡς ὁ ἀρχηγὸς τῆς νέας θρησκείας, ὑπὲρ οὗ ἐθυσιάσθη, ἀνέζησε καὶ ἀνέκτησε τὴν προτέραν θέσιν της ἐν τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων αὐτοῦ ἐνδιαιτήμασιν.

Ὡς δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ὁ Φειδίας, ὁ Ἀπελλῆς καὶ ὁ Πραξιτέλης ἀνήγειραν αὐτῇ θρόνους περιφανεῖς καὶ ἀντιπρόσωπον τῶν ἰδίων θεῶν ἀνεκήρυξαν, οὕτως ὁ Ραφαὴλ καὶ οἱ σύγχρονοί του καλλιτέχναι διὰ τῆς ἀθανάτου γραφῖδός των κατέστησαν τὴν χριστιανικὴν Τέχνην κοινωνὸν τῆς ἀθανασίας, ἣν ἡ νέα θρησκεία ἔφερεν ὡς ἰδιάζον σύμβολόν της.

Ἡ χριστιανικὴ Τέχνη ὑπῆρξεν ἡ ὀλιγώτερον ἀντιπροσωπευθεῖσα ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ τῶν Κυριῶν Ἐκθέσει. Ἡ Ἑλληνὶς γυνή, ὡς ἐκ τῆς ἀνατροφῆς, ἧς ἔτυχεν ἐν τῇ πλήρει περιπετειῶν καὶ μέχρι τῆς χθὲς ὑποδούλῳ πατρίδι της, οὐδέποτε ἀνέπτυξε πρὸς τοὺς μυστικισμοὺς τῆς θρησκείας ἰδιαιτέραν φανατικὴν στοργήν. Καθ'ὃν χρόνον αἱ ἐν Εὐρώπῃ ὁμόφυλοί μας ἀνὰ χιλιάδες ἐθυσίαζον νεότητα καὶ κόσμον καὶ οἰκογένειαν πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ Ἐσταυρωμένου, αἱ μητέρες καὶ μάμμαι μας ἐννοήσασαι ἐνστιγματικῶς, ὅτι ἡ θρησκεία καὶ ἡ πατρίς μας εἶχον ἀνάγκην υἱῶν μᾶλλον ἢ θυγατέρων χριστιανῶν, ἐνυμφεύοντο καὶ ἐγίνοντο μητέρες, παιδίσκαι δ' ἔτι ἀνέτρεφον υἱούς, εἰς τὰς καρδίας τῶν ὁποίων ἐνέπνεον ταὐτοχρόνως μετὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν τῆς δούλης Πατρίδος θείαν ἀγάπην. Ἀφωσιωμέναι ἐντεῦθεν ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὸ μέγα τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς πατρίδος ἰδεῶδες, ἐπίστευον εἰς τὸν Θεόν, χωρὶς νὰ ἐξετάζωσι, χωρὶς νὰ μελετῶσι, χωρὶς νὰ φιλοσοφῶσιν.

Ἄλλως ἡ χριστιανικὴ Τέχνη, ἡ συγκινοῦσα καὶ σαγηνεύουσα, ἡ λαλοῦσα εὐθὺ πρὸς τὴν ψυχήν, ἡ μεταρσιοῦσα αὐτὴν εἰς σφαίρας ἰδεώδεις, δὲν ἀνέτειλεν εἰσέτι ἐν Ἑλλάδι, ἀλλ'οὔτε τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα ὑπάρχει ἀνεπτυγμένον εἰς σημεῖον, ὥστε νὰ προκαλῇ τὸν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν τυφλὴν λατρείαν, ἣν ὁ Καθολικὸς καὶ Διαμαρτυρόμενος κλῆρος ἔγνω διὰ συγγραφῶν καὶ διὰ ρητορικῶν λόγων νὰ ἐμπνεύσῃ εἰς τὰς καρδίας τῶν εὐρωπαϊκῶν λαῶν.

Μόναι λοιπὸν αἱ ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ μορφωθεῖσαι Ἑλληνίδες καλ-

λιτέχνιδες ἠσχολήθησαν εἰς ἔργα χριστιανικῆς Τέχνης. Ἐπειδὴ δὲ μία ἢ δύο μόνον ἐκ τῶν ἐκθετριῶν μας ἀνήκουσιν εἰς Εὐρωπαϊκὰς σχολάς, ἐλάχιστα καὶ τὰ ἐκτεθέντα σχετικὰ πρὸς τὴν ἱστορίαν τοῦ χριστιανισμοῦ καλλιτεχνήματα.

Ἡ δεσποινὶς Ὀλυμπιὰς Ὀλυμπίου, ἡ ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀσχολουμένη εἰς τὴν ζωγραφικήν, ἡ μοναδικὴ ἴσως τέλειος ὑδατογράφος ἑλληνίς, ἐξέθεσεν ὡραίαν εἰκόνα, παριστῶσαν τὴν Θεομήτορα καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεγείρει τὸ παραπέτασμα τῆς βρεφικῆς κοιτίδος τοῦ Υἱοῦ της καὶ δεικύει αὐτὸν κοιμώμενον πρὸς τὸν μέλλοντα μαθητὴν καὶ ἀχώριστον σύντροφον του ἅγιον Ἰωάννην. Τὴν ὡραίαν ταύτην εἰκόνα ἡ δεσποινὶς Ὀλυμπίου ἀντέγραψε πρὸ πολλῶν ἐτῶν ἐκ τοῦ ἐν τῷ Salon Carré τοῦ Λούβρου πρωτοτύπου τοῦ Ραφαὴλ ἀριστουργήματος. Εἰργάσθη εἰς τὸ ἔργον τοῦτο μετὰ τῆς ὑπομονῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ, ὃν ἐμπνέει αὐτὴ ἡ ὑπόθεσις τῆς συνθέσεως, μετὰ τῆς ἀριστοτεχνικῆς δεξιότητος, ἣν ἐπιβάλλει εἰς πᾶσαν κακλιτέχνιδα ψυχὴν ὁ εὐγενὴς πόθος καὶ ἡ φιλοδοξία τοῦ νὰ πλησιάσῃ ὅσον τὸ δυνατὸν τὴν τελειότητα τοῦ πρωτοτύπου τοῦ ἐξόχου διδασκάλου.

Ἡ συμπαθὴς κυρία, ἡ πρώτη, ἥτις ἔγραψεν ὄνομα γυναικεῖον ἑλληνικὸν ἐν τῇ βίβλῳ τῶν ἀντιγραφέων τῶν Παρισινῶν μουσείων, ἐπέτυχε τοῦ εὐγενοῦς σκοποῦ της. Κατώρθωσε νὰ εἰσδύσῃ εἰς τὴν ψυχήν, εἰς τὸν νοῦν, εἰς τὸ φρόνημα τοῦ ἐξόχου διδασκάλου. Νὰ ὑποκλέψῃ τὸν σπινθῆρα ἐκεῖνον τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς, ὅστις καταυγάζει πάσας τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ συνθέσεις, καὶ ὅστις ἐν θαυμασίῳ συνδυασμῷ τοῦ φυσικοῦ μετὰ τοῦ ἠθικοῦ κάλλους, ἀποτελεῖ τὸν τύπον τοῦ ἰδεώδους καλοῦ, τύπον, ὃν μόνος ὁ Πλάτων ἐκ τῶν ἀρχαίων φιλοσόφων εἶχεν ὀνειροπολήσει.

Πρὸ τῆς εἰκόνος τῆς Ραφαηλείου Παναγίας, τῆς ἀποθανατιζούσης μεταξὺ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων αἰσθημάτων τὴν μητρικὴν ἀγάπην, τὴν ἀγάπην τῆς αὐταπαρνήσεως καὶ τῶν θυσιῶν, πᾶσαι συλλήβδην αἱ Ἀφροδῖται τῆς ἀρχαιότητος ὠχριῶσι καὶ κλίνουσι γόνυ.

Ἡ παρθένος, ἧς τὸ πρὸς τὸ κοιμώμενον βρέφος βλέμμα ἀποπνέει τὴν ἀπεριόριστον ἀφοσίωσιν καὶ στοργὴν τῆς ἀγνῶς ἀγαπώσης γυναικός, ἧς ἡ καλλιτεχνικὴ τοῦ προσώπου κατατομή, ἡ ἀνθηρὰ καὶ ζῶσα ἐπιδερμίς, τὸ μετ' ἐνθουσιώδους σεβασμοῦ ὑπομειδιῶν στόμα, ἡ ἐπὶ τοῦ μετώπου εἰκονιζομένη περὶ τοῦ μέλλοντος ἐλπίς, ἡ παρθένος, ἡ κατὰ τὸ ἑβραϊκὸν ἔθιμον πορφυρᾶν καὶ κυανῆν ζωηροτάτην ἀμφίεσιν περιβεβλημένη, ἀποκαλύπτει πρὸ τοῦ μέλλοντος μαθητοῦ τοῦ υἱοῦ της—παιδὸς ἔτι καὶ τούτου καὶ φέροντος τὸν Σταυρὸν ἐν τῇ ἀγκάλῃ—οὐχὶ τὸ τέκνον της, ἀλλὰ τὸν Θεὸν ἐν τῇ ἁπλουστάτῃ καὶ ταπεινῇ καὶ ἀφελεῖ στάσει βρέφους κοιμωμένου. Οἵαν ἐποποιΐαν δὲν ἀποτελεῖ ἡ στάσις ἐκείνη τῆς μητρὸς ἑνὸς Θεοῦ, ἡ μεγαλοπρεπὴς τῆς χειρὸς πρὸς ὑπέγερσιν τοῦ παραπετάσματος κίνησις, τὸ ἐμπνευσμένον καὶ πλῆρες μυστικισμοῦ βλέμμα τοῦ παιδὸς Ἰωάννου, τὸ ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας τοῦ κοιμωμένου θείου βρέφους εἰκονιζόμενον ὄνειρον τῆς δι' αὐτοῦ τεμνομένης νέας πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τοὺς μαγικοὺς καὶ μυστηριώδεις κόσμους τοῦ φωτὸς καὶ τῆς ἀκτινοβολίας ὁδοῦ.

Τὸ σύμπλεγμα τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν τῶν ὡραιοτέρων συνθέσεων τοῦ Ραφαήλου. Εἶναι ἡ χρυσῆ σελὶς τῆς θρησκευτικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Ἐν αὐτῇ ἐξελίσσεται ἡ ἰσόθεος τῆς μητρὸς δύναμις, ἡ ἀνεξίκακος, ἀθῶα καὶ ἡ γενναία εἰκὼν τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τὴν μορφὴν τοῦ βρέφους καὶ ὁ πόθος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅπως, διὰ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, ὃν φέρει ὁ Ἰωάννης, μυηθῇ εἰς τὰ μυστήρια τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ καταστῇ ἄξιος τῆς τῶν Οὐρανῶν βασιλείας.

Καὶ ἄλλην ὡραίαν ἀντιγραφὴν διασήμου καλλιτέχνου τοῦ Andrea de la Sarte ἐκθέτει ἡ κ. Ὀλυμπίου. Εἶναι τὸ ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τῆς Φλωρεντίας σύμπλεγμα τῶν ἁγίων Αὐγουστίνου, Βερνάρδου, Μιχαὴλ καὶ Ἰωάννου. Καὶ τοῦτο ἐπίσης ἐπιτυχές, ἐπίσης ζῶν, ἐπίσης φυσικόν, καίτοι πλὴν τῆς μακαριότητος καὶ τῆς θείας χαρᾶς, τὸ σύμπλεγμα τῶν ἁγίων οὐδεμίαν ἐμποιεῖ εἰς τὴν ψυχὴν ἰσχυρὰν συγκίνησιν.

Μικρὰ κεφαλὴ κυρίας μὲ κόμμωσιν παρελθόντων χρόνων, μὲ κατατομὴν γραφικωτάτου κάλλους, μὲ ἐργασίαν λεπτοτάτην καὶ τεχνικήν, ἐκτεθεῖσα ὑπὸ τῆς αὐτῆς, εἵλκυσεν ἐπίσης τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον καὶ θαυμάσθη ὡς καὶ ἡ Ραφαήλειος ἀντιγραφή της παρά τε τῆς βασιλίσσης καὶ τῆς ἡγεμονίδος Σοφίας.

Ἰχνογράφημα θρησκευτικῆς τέχνης, ἀντιγραφὴν τῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «zû Gott» ὡραίας εἰκόνος τοῦ Κάουλβαχ, ἐξέθηκεν ἡ δεσποινὶς Ραιμών. Παριστᾷ ἄγγελον ἀνερχόμενον εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπως παραδώσῃ τὴν ψυχὴν παιδίου πρὸς τὸν Πλάστην. Τὸ βλέμμα τοῦ ἀπὸ τῆς θερμῆς μητρικῆς ἀγκάλης ἀποσπασθέντος παιδὸς ζητεῖ νὰ ἀναγνώσῃ εἰς τὸ ὄμμα τοῦ καλλιμόρφου ἀγγέλου, διατί τόσον σκληρῶς τὸ ἀπεμάκρυναν τῆς μητρός, διατί τὸ φέρουσι μακρὰν ἐκείνης; Ὡσεὶ δὲ αἰσθανόμενον τὸ τὴν καρδίαν της καταβιβρῶσκον πῦρ τοῦ χωρισμοῦ, ὡσεὶ ἀκοῦον τοὺς κοπετοὺς καὶ τοὺς θρήνους τῆς ἀπηλπισμένης, τῆς γλυκείας μητρός του, ὡσεὶ νοσταλγοῦν ἀνάλ!τὴν αἰθέριον ἐκείνην περιπλάνησιν, ζητεῖ παρὰ τοῦ ἀγγέλου τὴν μητέρα του. Εἶναι ἐπὶ τῆς γῆς, τῷ λέγει ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Κυρίου, δεικνύων πρὸς τὰ κάτω, ὡσεὶ δὲ ἀπαντῶν εἰς τὴν παιδικὴν ἐρώτησιν «καὶ ἡμεῖς ποῦ πηγαίνομεν;» στρέφει τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν.

Ἡ πρωτότυπος εἰκὼν εἶναι μικροτέρα τῆς ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Ραιμὼν ἐκτεθείσης. Ἀντεγράφη ἐν τούτοις μετὰ θαυμασίας δεξιότητος, κατ' οὐδὲν δ' ὑπολείπεται τοῦ πρωτοτύπου, ὅπερ θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ διαπρεποῦς Γερμανοῦ διδασκάλου. Ἡ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ παιδὸς ἀπεικονιζομένη ἀθωότης, ἡ γλυκεῖα καὶ μελαγχολικὴ αὐτοῦ ὄψις, ἡ ἐν τῷ βλέμματι καὶ τῇ στάσει αὐτοῦ εἰκονιζομένη ψυχικὴ πάλη μεταξὺ τῶν διαβλεπομένων ἤδη οὐρανίων ἀπολαύσεων καὶ τῶν μητρικῶν θωπειῶν καὶ φιλημάτων, ἡ ἐν τῷ οὐρανῷ αὐτῷ τέλος ποθητὴ τοῦ τέκνου μετὰ τῆς μητρὸς συμβίωσις, καθιστῶσι τὴν εἰκόνα τοῦ παιδὸς μυριάκις ποιητικωτέραν καὶ προσφιλεστέραν τῆς τοῦ ἀγγέλου. Ὅσον καὶ ἂν εἶναι οὗτος ἄγγελος, ὅσον καὶ ἂν καταυγάζῃ τὴν μορφὴν αὐτοῦ ἡ αἴγλη τοῦ θείου φωτός, ὅσον ἰδεῶδες κάλλος καὶ ἂν προσθέτωσιν εἰς τὴν αἰθερίαν πτῆσίν του αἱ μετὰ τόσης γραφικῆς ἐντελείας ἀναπεπταμέναι πτέρυγές του, παρίσταται σκληρὸς πρὸ τῶν ὀμμάτων πάσης γυναικός, πάσης μητρός. Μόνον οἱ ὡραῖοι στίχοι, οὓς ὁ ἀείδιμος Παπαρρηγόπουλος θέτει εἰς τὸ στόμα τοῦ εἰς τὸ «Βρέφος» του ἀπευθυνομένου ἀγγέλου δύνανται νὰ ἐξιλεώσωσι καὶ τοῦτον. Ἴσως μάλιστα ὁ ποιητὴς εἶχεν ἐμπνευσθῆ ὑπὸ τῆς εἰκόνος τοῦ Καουλβὰχ καὶ ὡσεὶ θέλων νὰ ἐξιλεώσῃ τὸν ἄγγελον θέτει εἰς τὸ στόμα του τοὺς ὡραίους τούτους στίχους:

Ψυχὴ τοῦ οὐρανοῦ ἁγία
ἐνταῦθα τί ζητοῦσα μένεις
ὅπου βοᾷ ἡ τρικυμία
ἀκατασχέτου εἱμαρμένης;
. . . . . .
Ἐδῶ βαρὺς ἕρπει ὁ φθόνος,
τὰ μίση, ἡ ἀπανθρωπία·
ἐδῶ περιπλανᾶτ' ὁ πόνος,
ἀπολιθοῦται ἡ καρδία.
Θὰ κλαύσῃ τὸ γλαυκόν σου ὄμμα
πύρινα δάκρυα πικρίας·
καὶ τὸ γελόεν τοῦτο στόμα,
φεῦ! θὰ προφέρῃ βλασφημίας.
. . . . . .

Καὶ ἐπιλέγει ὁ ποιητής:

Κανεὶς, κανεὶς ἂς μὴ θρηνήσῃ,
τὸ βρέφος ὅταν ἀποθάνῃ·
ἀπῆλθε πρὶν νὰ τὸ μαστίσῃ
ἡ θύελλα καὶ τὸ μαράνῃ.

Κατέλθωμεν ἤδη ἐκ τῆς ἀνὰ τὰ αἰθέρια δώματα μετὰ τῶν ἀγγέλων πτήσεώς μας, ἵνα προσβλέψωμεν καὶ τὴν ἐπὶ τῆς γῆς παγερὰν καὶ φρικώδη τοῦ θανάτου εἰκόνα. Μικρὸν φονευμένον πτηνὸν τῆς ἐκ Κερκύρας δος Βασιλοπούλου ἐμποιεῖ ἡμῖν πληρεστάτην ἐντύπωσιν τοῦ στιγμιαίως καὶ ἀπροσδοκήτως ἐπερχομένου θανάτου. Ἓν πτηνὸν ἀθῶον, ἄκακον, καλλίχρωμον, πλῆρες ζωῆς καὶ σφρίγους πετᾷ ἀνὰ τὸ ἄπειρον, τίς οἶδε οἵαν θαυμασίαν μελῳδίαν διασκορπίζον ἀνὰ τὸν ἀέρα, τίς οἶδεν ὑπὸ ποίων αἰσθημάτων ἐλαυνόμενον πρὸς τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ σημεῖον τοῦ ὁρίζοντος. Αἴφνης κρότος πυροβόλου διακόπτει τὸ ἀσμά του καὶ ἀκτὶς αἰγληέσσης φλογὸς ἀναστέλλει τὴν πτῆσίν του. Τὸ πτηνὸν πίπτει ὕπτιον ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, συσπῶν ἐν τῇ ἐσχάτῃ τοῦ θανάτου ἀγωνίᾳ τοὺς μικροὺς πόδας του, τανύον τὸ ὕστατον τὰ πλήρη ἀέρος στέρνα του. Ἡ δεσποινὶς Βασιλοπούλου παρέστη εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην ἀγωνίαν τοῦ μικροῦ πτηνοῦ, ἠσθάνθη τὸν ὕστατον πόνον του, συνεκινήθη, ἐδάκρυσεν ἴσως. Χωρὶς δὲ νὰ χάσῃ καιρόν, ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῆς ὀδυνηρᾶς ταύτης ἐντυπώσεως ἀπετύπωσεν ἐπὶ τῆς ὀθόνης τὴν εἰκόνα τοῦ ὑπὸ τοῦ θανάτου οὕτως ἀποτόμως πληγέντος ἐναερίου ἀοιδοῦ.

Τόσον δ' ἐπιτυχῶς ἀπεικόνισε τὸν θάνατον, ὥστε καίτοι μικρά, μικκύλη ἡ εἰκὼν της ἀπέκτησε μεγίστην δημοτικότητα, καὶ παρὰ τῶν πλείστων ἐπισκεπτῶν τῆς ἐκθέσεως ἤκουέ τις στερεοτύπως τὴν ἐρώτησιν: Πωλεῖται τὸ φονευμένον πτηνόν;

Ἡ δεσποινὶς Ἀφροδίτη Ζωγράφου ἐκθέτει ὡραίαν εἰκόνα χωρικῆς πλεκούσης. Εἶναι εἰλημμένη ἐκ φύσεως, ὡς καὶ ἑτέρα τῆς αὐτῆς ὅλως εἰδυλλιακή, παριστῶσα νεανίαν ἁλιεύοντα, παρ' αὐτὸν δὲ τὴν ἐκλεκτὴν τῆς καρδίας του, ἣν φαίνεται διασκεδάζουσα ἡ ἐνασχόλησις τοῦ νέου.

Ἀμφότερα τὰ ἔργα τῆς δος Ζωγράφου προδίδουσι καλλιτεχνικὴν ἰδιοφυΐαν, ἥτις δὲν πρέπει νὰ παραμεληθῇ. Πλὴν τῆς εἰς τὴν ἐλαιογραφίαν ἐπιδόσεώς της ἡ νεαρὰ δεσποινὶς ἀντιπροσωπεύει μόνη ἐν τῇ Καλλιτεχνικῇ τῶν Κυριῶν Ἐκθέσει νέον σύστημα γραφικῆς, τῆς διὰ μεταλλικῶν χρωμάτων. Ὡραία ἀνθοδέσμη ἐπὶ βελούδου, μὲ ἄνθη ἐκπέμποντα μεταλλικὰς ἀναλαμπάς, ζωηρότατα, ἀνεξίτηλα, ἐνεκαινίασαν ἐν τῇ ἐκθέσει τὸ νέον τοῦτο σύστημα τῆς γραφικῆς, τέως ἄγνωστον ἐν Ἑλλάδι.

Ὅ,τι ἰδίᾳ διακρίνει τὴν δεσποινίδα Ζωγράφου εἶναι πλὴν τῆς ἐντελείας τῶν ἔργων καὶ ἡ ποικιλία αὐτῶν. Ἀντιπροσωπεύει τόσους κλάδους τῆς καλλιτεχνικῆς βιομηχανίας, ὥστε καὶ ἀγνοεῖ τις τί πρῶτον, τί δ' ὕστερον νὰ θαυμάσῃ; Εἶναι φυτομικρογράφος ἀρίστη, κατασκευάζει ἄνθη τεχνητὰ τόσον φυσικά, τόσον ὡραῖα, ὥστε νὰ ἀπατῶσι καὶ τὸν ἐκ τοῦ πλησίον ἔτι ἐξετάζοντα αὐτά. Ὁλόκληρον ἀνθοκήπιον περιεῖχε τὸ χρυσόπλεκτον κάνιστρόν της, ὅπερ τόσον ἤρεσκε πρὸς τὴν ἡγεμονίδα Σοφίαν, πρὸς ἣν καὶ προσηνέχθη ἐκ μέρους τῆς δος Ζωγράφου. Ἓν πινάκιον μὲ κλάδον κεράσων φυσικωτάτων, ἕτερον μετὰ κλώνου ρόδων, ἐν δοχεῖον μετὰ δέσμης ἀνθέων, ἐκτεθέντα παρὰ τῆς αὐτῆς, μαρτυροῦσιν ὅτι ἡ γουταπέρκα καὶ ἡ βαρβοτία γῆ προσλαμβάνουσιν ὑπὸ τοὺς μάγους τῆς κόρης δακτύλους τὸ χρῶμα, τὸ σχῆμα, τὴν ζωὴν καὶ τὸ ἄρωμα σχεδὸν αὐτό, ὅπερ ὁ Πλάστης μόνον εἰς τὰ ἰδανικώτατα τῶν δημιουργημάτων του, τὰ ἄνθη, ἐδώρησε. Μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι τὰ κεράσια καὶ τὰ ρόδα ζῶσι μίαν μόνην πρωΐαν, ἐνῷ τὰ τῆς καλλιτέχνιδος κόρης εἶναι ἀειθαλῆ. Ἡ συμπαθὴς νεᾶνις ἐδέχθη πολλὰ πολλῶν συγχαρητήρια διὰ τὴν ποικιλίαν καὶ τελειότητα τῶν ἐκθεμάτων της, δι' ὧν ἐναργέστατα ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι φύσις δεξιά, καλλαίσθητος, φίλεργος καὶ φιλομαθής, ὅτι ἀνετράφη εἰς σχολὴν ἐργασίας, ὅτι τέλος πρόκειται λαμπρὸν εἰς τὰς μικροτέρας ἀδελφάς της πρὸς ἀπομίμησιν παράδειγμα.

Μεταβῶμεν ἤδη, διὰ τῆς ἐκ φύσεως εἰλημμένης εἰκόνος τῆς κ. Γιαλούση, τὸ γένος Τομπάζη, εἰς τὰς μαγικὰς τοῦ Πόρου ἀκτάς, καὶ θαυμάσωμεν τὸν ἐξόχως ποιητικὸν λεμονεῶνά της, τὸν ὑπερηφάνως κατοπτριζόμενον εἰς τὰ μαρμαίροντα γαλανὰ κύματα τοῦ μικρογραφικοῦ Ἑλληνικοῦ Βοσπόρου. Ἡ κόρη ἑνὸς Τομπάζη δὲν ἠδύνατο νὰ λησμονήσῃ τὸν Πόρον, δὲν ἠδύνατο νὰ μὴ ἀντιγράψῃ τὴν ποιητικὴν τοῦ στενοῦ τούτου θαλασσίαν λωρίδα, τὴν ἐκτεινομένην μέχρι τῆς θαλασσομάχου Ὕδρας, ἐν ᾗ ἐχαιρέτισε τὸ πρῶτον τὸ φῶς ὁ προσφιλὴς πατήρ της, ὁ ἔνδοξος υἱὸς τοῦ μεγάλου τῆς Κρήτης Ἁρμοστοῦ.

Θαλασσινὸν ἐπίσης ἄνδρα, ἀλλὰ ἀνιχνεύοντα τὰ ἀτέρμονα τῶν ὑδάτων βάθη, ἵνα ἐξασφαλίσῃ τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του, ἐκθέτει ἡ δεσποινὶς Λίζα Σολωμοῦ. Ἡ ἡλιοκαὴς ὄψις του, τὸ λάσιον στῆθός του, αἱ νευρώδεις χεῖρές του, τὸ βαθὺ βλέμμα του, ἐν ᾧ ἀναγινώσκει τις τὴν μετὰ τῶν ἀγρίων κυμάτων ἀνωνιώδη πάλην τοῦ ἀποκλήρου τῆς τύχης, δίδουσι πολλὴν ζωὴν εἰς τὴν εἰκόνα καὶ πολλὰς ἐλπίδας περὶ τοῦ καλλιτεχνικοῦ σταδίου τῆς δεσποινίδος Σολωμοῦ. Ὁ φουστανελλοφόρος αὐγοπώλης της εἶναι φυσικώτατος, ζωντανός. Ἡ βλαχόκαλτσα, τὰ τσαρούχια, ὁ σκοῦφος, ἡ λερὴ φουστανέλλα, ἡ κάπα, τὸ πονηρὸν τοῦ μικροπωλητοῦ χωρικοῦ βλέμμα, τὸ ἀρειμάνιον ἀνάστημα, ἐν γένει δὲ ὁ κοινότατος ἰθαγενὴς τύπος του, ὁ μοναδικὸς ἐν τῇ Ἐκθέσει, ὑπερήρεσεν εἰς τὸ κοινόν, πολλοὶ δὲ καὶ παρουσιάσθησαν τοῦ αὐγοπωλητοῦ ἀγορασταί. Ἡ δεσποινὶς Σολωμοῦ ἀσχοληθεῖσα συστηματικῶς εἰς τὴν ὑδατογραφίαν, πρώτην ἤδη φορὰν ζωγραφίζει δι' ἐλαιοβαφῶν. Τὰ δοκίμιά της εἶναι ἐπιτυγέστατα, ἡ δὲ ἐκλογὴ τῶν παραστάσεων ἀξία συγχαρητηρίων. Αἱ Ἑλληνίδες πρέπει νὰ ζωγραφίζουν Ἑλληνικοὺς καὶ ὄχι ξένους τύπους.

Ἡ πριγκήπισσα Λαβάνωφ καὶ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς κ. Πετρὼφ ἐξέθηκαν ὡραίας τοποθεσίας, γραφείσας ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῶν ἔργων τούτων δὲν ἔχομεν ἄλλο νὰ εἴπωμεν ἢ ὅτι ἡ καλλιτεχνία εἶναι κληρονομικὴ ἀρετὴ εἰς τὸν εὐγενῆ οἶκον τοῦ σεβαστοῦ καὶ πολυμαθεστάτου φίλου μας κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆ καὶ ὅτι αἱ θυγατέρες ἀνεδείχθησαν ἄξιαι γόνοι πατρός, τιμήσαντος καὶ εὐεργετήσαντος πολυειδῶς τὸν Ἑλληνισμόν. Ἡ νύμφη αὐτοῦ κ. Σαρίτα Ραγκαβῆ ἐξέθηκεν ἐπιτυχεστάτας ἐπὶ ὀθόνης ὑδατογραφίας, ἀπομιμουμένας θαυμασίως τὴν ἐν Γαλλίᾳ ὀνομαστὴν τῶν Γοβελίνων βιομηχανίαν. Πᾶς ὁ γνωρίζων τὰ Παρισινὰ gobelins ἔμενεν ἔκθαμβος πρὸ τῆς ἐντελοῦς ἀπομιμήσεως καὶ τῶν ὡραιοτάτων σχεδίων, ἅτινα ἡ καλλιτέχνις κυρία ἔγραψεν ἐπ' αὐτῶν. Ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐξετέθησαν κύπελλα μετὰ παροψίδων καὶ ὀπωροπινακίδος ἐκ πορσελάνης, κοσμηθέντα διὰ τεχνικωτάτων καὶ πρωτοτύπων ὅλως γραφῶν.

Συμπληροῦμεν τὰς γραμμὰς ταύτας διὰ μικρᾶς μουσικῆς συναυλίας, ἣν ἀποτελοῦσι τὸ ὡραῖον καὶ τεχνικώτατον τετράχορδον τῆς δεσποινίδος Μαρίας Σκούφου, ὁ πλαγίαυλος, ἡ σάλπιγξ καὶ τὸ τύμπανον τῆς δεσποινίδος Οὐρανίας Βουγιούκα καὶ τὸ Αἰγυπτιακοῦ ρυθμοῦ μετ' αἰγυπτιακῶν γραφῶν ὡραῖον κρόταλον τῆς δεσποινίδος Σιγάλα. Ἡ ζωντανὴ συναυλία τῶν καλλιτεχνίδων κυριῶν συνοδεύει ἁρμονικώτατα τὸν ἐπὶ κυανῆς μεταξίνης ταινίας «Θρίαμβον τοῦ χοροῦ» τῆς δεσποινίδος Τσόλα, πρωτοτυπότατον, ὡραῖον τὴν σύνθεσιν καὶ τὴν γραφήν, λεπτόν, ἰδανικόν, καλλίτεχνον, ὡς τὴν γράψασαν αὐτὸν συμπαθῆ τῶν Φαληρικῶν ἀκτῶν καλλιτέχνιδα.

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ ΤΕΞΤΟΡ

ΜΗΤΗΡ ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ

Ὁ Γκαῖτε μεθ' ὅλας τὰς περιοδικὰς τῆς κριτικῆς ἀντιδράσεις, αἵτινες θραύονται ὡς κύματα πικρὰ καὶ ἀνίσχυρα πρὸ τοῦ ὑποβάθρου τοῦ γίγαντος τοῦ ἀνδριάντος του, μένει ὁ μέγιστος συγγραφεὺς καὶ ποιητὴς τῆς Γερμανίας, εἷς τῶν διαπρεπεστέρων ἀρχηγῶν τῆς Εὐρωπαϊκῆς φιλολογίας τοῦ δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος. Εἷς ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ὡς διάνοια καὶ καρδία τιμῶσι τὰ μέγιστα τὴν ἀνθρωπότητα.

Πάντες οἱ σύγχρονοι τοῦ Γκαῖτε ἀνομολογοῦσι μετ' αὐτοῦ, ὅτι εἰς τὴν μητέρα του ὤφειλε κατὰ μέγα μέρος τήν τε μόρφωσιν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας του, ὡς ὤφειλεν αὐτῇ τὴν ζωήν, ἣν ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς γεννήσεως του τῇ διεξεδίκει ἡ νοσηρὰ κρᾶσίς του. Αὐτὸς ὁ Wolfgang Gontn, τὸν ὁποῖον τὸ ἄγαλμα τοῦ Schwandtalez παρίστησιν ὡς κολοσσὸν ρώμης καὶ μεγαλοφυΐας, καὶ ὅστις εἶχεν ἀναντιρρήτως μεγάλην δύναμιν ζωῆς, ἐγεννήθη τόσον ἀσθενὴς καὶ ἰσχνός, ὥστε ἐνόμιζέ τις, ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ἤθελεν ἐκπνεύσει τὴν ἀσθενῆ πνοήν, ἥτις τὸν συνεκράτει ἐν τῇ ζωῇ. Ἡ σωτηρία αὐτοῦ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτον θαῦμα τῆς μητρικῆς ἀγάπης, δι' ἧς καὶ μόνης ἠδυνήθη νὰ ἐγκλιματισθῇ μὲ τὴν ζωήν. Ὡς συμβαίνει πάντοτε, ἡ μήτηρ του ἀφωσιώθη πρὸς αὐτὸν μὲ τὴν περιπαθῆ προτίμησιν, ἣν ἀναπτύσσουσιν αἱ μητέρες ἀκριβῶς διὰ τὰ τέκνα, ἅτινα προὐξένησαν αὐταῖς πολλοὺς πόνους καὶ τῶν ὁποίων τὴν ζωὴν διεφιλονείκησαν αἱ ἄγρυπνοι φροντίδες καὶ αἱ ὑπερανθρώπινοι θυσίαι των.

Ἡ οἰκία, ἐν ᾗ ὁ Γκαῖτε ἐγεννήθη τὴν 28ην Αὐγούστου 1749, διατηρεῖται μέχρι σήμερον, μετατραπεῖσα εἰς ἐθνικὸν μουσεῖον ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιώδους σεβασμοῦ καὶ τῆς λατρείας ὁμάδος τινὸς σοφῶν, συγγραφέων καὶ θαυμαστῶν τοῦ μεγάλου ποιητοῦ Τὸ δωμάτιον, ἐν ᾧ ὁ Γκαῖτε εἶδε τὸ φῶς, εἶναι μικρόν, μελαγχολικὸν ἐπὶ τοῦ πρώτου ὀρόφου. Ἡ εἰκὼν τῆς μητρός του μειδιᾷ ἔτι τὸ γλυκὺ ἐκεῖνο μειδίαμα, ὅπερ θὰ κατηύγασε τὴν ὠχρὰν μορφήν της, ὅταν, μετὰ τριήμερον ἐπιθανάτιον ἀγωνίαν, τῇ ἀνηγγέλθη, ὅτι τὸ νεογνὸν ἦτο ἄρρεν καὶ ἔζη. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης ἡ νεαρὰ μήτηρ περιεστοίχισε τὸ λεπτοφυὲς καὶ τρυφερὸν ἐκεῖνο ἄνθος μετὰ πρωτοφανοῦς μητρικῆς στοργῆς, ἥτις βραδύτερον μετεβλήθη εἰς θαυμασμὸν καὶ λατρείαν.

Ὁ Γκαῖτε ἀνταπέδιδεν εἰς τὴν μητέρα του ὅλην τὴν τρυφερὰν ἀγάπην, ἧς ἦτο ἀντικείμενον. Πλεῖσται ὑπάρχουσιν ἐνδείξεις τῆς ἀμοιβαίας ἐναλλαγῆς τῶν αἰσθημάτων καὶ τοῦ χαρακτῆρος, τῆς ἐγκαρδίου συμπαθείας, τῆς πνευματικῆς ἁρμονίας, ἥτις συνεσφιγγε πλειότερον τοὺς μεταξὺ τῆς μητρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ φυσικοὺς δεσμούς.

Ὁ Γκαῖτε, φυσιολόγος καὶ ἠθικολόγος ἀδιαφιλονείκητου ὑπεροχῆς, ἐπεχείρησε πρῶτος, ἐκ τῶν ἰδίων κρίνων ἐντυπώσεων, ἀναλυτικὴν μελέτην τῆς μυστηριώδους κληρονομικῆς ἐπιρροῆς, ἥτις ἀποτελεῖ ἓν τῶν σπουδαιοτέρων προβλημάτων τῆς φιλοσοφίας καὶ τῆς ἐπιστήμης Καὶ τὰ συμπεράσματα αὐτοῦ ἐκθέτει διὰ τῶν κάτωθι γραμμῶν:

«Ὁ πατήρ μου μοὶ ἐκληροδότησε τὸ παράστημά του καὶ τοὺς αὐστηροὺς νόμους τῆς ζωῆς. Ἡ μήτηρ μου τὸν εὔθυμον χαρακτῆρα καὶ τὴν διηγηματικὴν διάθεσιν. Ὁ πάππος ἠγάπα τὰς ὡραίας, αἰσθάνομαι δὲ συνεχῶς τὸν κληρονομικὸν ἀντίκτυπον τῆς καλλαισθησίας του, ὡς τὸ αἷμά μου σφύζει θερμότερον προκειμένου περὶ πολυτελείας καὶ στολισμῶν, οὗς τόσον ἠγάπα ἡ μάμμη μου. Ἐὰν λοιπὸν τὰ φυσικὰ στοιχεῖα δὲν δύνανται ἐν τῇ ὁλότητί των νὰ διαιρεθῶσιν ἢ μετουσιωθῶσιν, τί τότε ἐν ὅλῳ τῷ ἀτόμῳ μου δύναται νὰ θεωρηθῇ ἰδιότυπον ἢ αὐτοφυὲς ἐν ἐμοί;»

Οἱ γονεῖς τοῦ Γκαῖτε, παρ' ὧν, ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος ἀναγνωρίζει, ἐκληρονόμησε τὰς τελειότητας καὶ ἀτελείας του, ἀνήκουσιν ὡς ἐκεῖνος εἰς τὴν ἱστορίαν. Καίτοι δὲ περὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἰδιαίτατα θὰ πραγματευθῶμεν, οὐχ ἧττον ὀλίγαι λέξεις καὶ περὶ τοῦ πατρός του δὲν δύνανται ἢ νὰ συμπληρώσωσι τὴν εἰκόνα τοῦ ὡραίου τούτου οἰκογενειακοῦ συμπλέγματος.

Ὁ πατήρ του ἦτο τύπος ἀνδρὸς συνήθους ἐν Προυσσίᾳ. Ἁπλοῦς ἀστός, ἀνεπτυγμένος, μὲ παίδευσιν σοβαρὰν καὶ ἐγκυκλοπαιδικήν, ἐργατικός, ἀλλὰ μικρολόγος, τυπικός, μεθοδικός, πάντοτε ἕτοιμος νὰ ὑπείκῃ εἰς προδιαγεγραμμένον βίον, ὃν ὑπεβαλλε καὶ εἰς τοὺς περὶ αὐτόν, διατεθειμένος νὰ ἀποδίδῃ ὑπερβολικὴν σημασίαν εἰς τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντος μᾶλλον, ἢ νὰ παραβλέπῃ καὶ τὸ ἐλάχιστον τούτων, ἐντελῶς ἀνεξάρτητος καὶ ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος καὶ αὐτῶν τῶν καθηκόντων του ὡς δημότου ἐκ τοῦ ὅλως ἐπιτίμου τίτλου του, τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ συμβούλου, ὁ Ἰωάννης Γάσπαρ Γκαῖτε ἀφιερώθη ὁλοψύχως εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων του.

Αὐτὸς ἐδίδαξε τὸν υἱόν του τὴν Γερμανικὴν, τὴν Ἑλληνικήν, τὴν Λατινικὴν καὶ τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. Εἰς τὴν θυγατέρα του δὲ τὴν Κορνηλίαν τὴν Ἰατρικήν. Πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων του συνέταξε πλῆρες σχέδιον σπουδῶν, ὃς ἠκολούθει μεθοδικώτατα καὶ αἵτινες δὲν ἐστεροῦντο πρωτοτυπίας, ἐὰν κρίνῃ τις ἐκ τῶν περισωθεισῶν ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς Φραγγφούρτης ἐκθέσεων τοῦ βραδύτερον διασήμου υἱοῦ του Βόλφγγαν Γκαῖτε.

Ἀλλ' ὅ,τι ἰδίως χαρακτηρίζει τὸν εὐγενῆ τοῦτον πατέρα εἶναι ἡ πεποίθησις, ὅτι ὤφειλε νὰ δίδῃ αὐτὸς εἰς τὰ τέκνα του τὸ παράδειγμα τῆς ἐργασίας καὶ νὰ σπουδάζῃ μετ' αὐτῶν, ὅ,τι δὲν ἔσχε τὸν καιρὸν νὰ διδαχθῇ νέος. Τὴν Ἀγγλικὴν ἐσπούδαζε μετὰ τοῦ υἱοῦ του, ὡς καὶ τὴν ἰχνογραφίαν, ἀναπτύσσων οὕτω διὰ τῆς συνεργασίας του εὐγενῆ ἁμιλλαν εἰς τὴν παιδικὴν τῶν τέκνων του ψυχήν.

Ὁ πατὴρ Γκαῖτε ἐπροσωποποιεῖ τὴν τάξιν, τὸ καθῆκον, τὴν ἐπιμονὴν καὶ ὑπομονήν, ἀρετὰς ἁρμοζούσας εἰς καθηγητήν. Οἱ μαθηταὶ ἐν τούτοις ἔχουσιν ἀνάγκην, πλὴν τῶν καταβαλλομένων ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς των μορφώσεως φροντίδων καὶ πολλῆς συμπαθείας καὶ στοργῆς. Δὲν ἀρκεῖ διὰ τὴν ὑγιᾶ ἀγωγὴν αὐτῶν ἡ μεθοδικὴ διδασκαλία πάσης ἐπιστήμης καὶ πρὸ αὐτῆς ἡ ἀμετάτρεπτος καὶ διαρκὴς εἰκὼν τοῦ καθήκοντος. Ὁ πατὴρ Γκαῖτε ἠγνόει ἐντελῶς τοῦτο, ὡς ἐστερεῖτο ἐπιεικείας καὶ τρυφερότητος πρὸς τὰ τέκνα του. Ἐζήτει πολλὰ παρὰ τῆς λογικῆς των, οὐδὲν δ' ἐχορήγει πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς εὐαισθησίας καὶ τῆς παιδικῆς φαντασίας των. Ἐπρέσβευε μάλιστα τὴν σκληρὰν καὶ ἀνηλεῆ ἀρχήν, καθ' ἣν καὶ τὰς ἀθωοτέρας αὐτὰς ἀπολαύσεις καὶ χαρὰς των ὤφειλε νὰ παρακωλύῃ ἐκδηλουμένας, ἵνα διδάξῃ αὐτοῖς τὴν ματαιότητα πάσης ἀπολαύσεως, πάσης ἡδονῆς. Ἐνόμιζε δὲ καλὸν νὰ μὴ φαίνηταί ποτε εὐχαριστημένος ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν τέκνων του, ἵνα δικαιῶται νὰ ἀπαιτῇ καθ' ἑκάστην πλειότερα καὶ δυσκολώτερα παρ' αὐτῶν.

Τοιαύτη αὐστηρότης ἤθελε, προϊόντος τοῦ χρόνου ἐξερεθίζει τὸ πνεῦμα τῶν τέκνων του, ἤθελεν ἀποθαρρύνει αὐτὰ καὶ ψυχράνει πᾶσαν διάθεσίν των πρὸς ἐργασίαν, ἐὰν τὸ αὐστηρὸν καὶ σκαιὸν τοῦ πατρὸς δὲν ἐμετριάζετο ὑπὸ τῆς εὐθυμοτάτης διαθέσεως καὶ τῆς ζωηρᾶς φαντασίας τῆς μητρός.

Ἡ Αἰκατερίνη Ἐλισσάβετ Τέξτορ νυμφευθεῖσα δεκαεπταέτις μόλις μετὰ τοῦ τεσσαρακονταετοῦς ἤδη Ἰωάννου Γάσπαρ Γκαῖτε ἦτο, ὡς προείπομεν, ἡ εἰκὼν τῆς ζωῆς καὶ χαρᾶς. Ἔβλεπε τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα ὑπὸ τὴν καλὴν καὶ ροδίνην ὄψιν των, διότι ἦτο καλὴ καὶ εἶχε τὴν φαντασίαν ἐπίσης αἰσιόδοξον ὅσον καὶ τὴν καρδίαν. Δὲν ἦτο γυνὴ ἐξόχου μεγαλοφυΐας, ἀλλ' εἶχε πνεῦμα ὑγιές, ἐστραμμένον πάντοτε πρὸς τὸν ἥλιον, ὅστις θαυμασίως ἐπενήργει ἐπὶ τῆς φαντασίας της, ἥτις διεγύνετο εἰς ἄσματα χαροπά, εἰς πηγὰς ὅλας γοητείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ. Ἡ γαληνιαία καὶ εὔθυμος αὕτη φύσις, εὐνοηθεῖσα ὑπὸ ἐξαιρέτου ὑγείας, ὑπὸ ἰδιοσυγκρασίας, ἧς ἡ χολὴ οὔτε τραγύνει οὔτε μολύνει αἷμα πάντοτε διαυγὲς καὶ θερμόν, διετηρεῖτο ἐν ταῖς αὐταῖς διαθέσεσι δι' ἐπιτηδείας, ἴσως δὲ καὶ ὀλίγον ἐγωϊστικῆς, ἀποχῆς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ἀπὸ πάσης σκιᾶς μελαγχολίας καὶ δυσαρεσκείας.

Τὰς μισομελαγχολικὰς ταύτας ἀρετάς της ἡ κ. Γκαῖτε ἀνέπτυξεν ἐν τῇ ἀνατροφῇ τῶν τέκνων της, εἰς τὰς καρδίας τῶν ὁποίων ἀγάπην μᾶλλον ἢ φόβον ἐνέπνευσε. καὶ τῶν ὁποίων ἡ ἐνθουσιώδης λατρεία ὁσημέραι ηὔξανε, διὰ τῆς ἀκαταμαχήτου δυνάμεως τῶν στοργικῶν θυσιῶν της, τῶν νέων πάντοτε καὶ τερπνοτάτων παιγνίων καὶ διηγημάτων της. Τὴν ἀπεκάλουν Dame Ajaὡς τὴν εἶχεν ἐπονομάσει ποτὲ ὁ φίλος της Hollerg. Καὶ ἀληθῶς οὐδέποτε προϊσταμένη ὑπῆρξε πλέον ἐπιεικής, πλέον δεξιὰ εἰς ἐπινοήσεις, πλέον φιλοπαίγμων καὶ τόσον εὐτυχής, βλέπουσα τοὺς περὶ αὐτὴν εὐτυχεῖς. Αὕτη ἐξήγειρε διὰ τῶν φανταστικῶν διηγημάτων, ἅτινα ἐπενόει καὶ μετὰ τόσας χάριτος διηγεῖτο εἰς τὸν υἱόν της, τὴν παιδικὴν ἐκείνου φαντασίαν. Ἐξ αὐτῶν ἐκληρονόμησεν οὗτος τὴν εὐτυχῆ καὶ γαληνιαίαν φύσιν του καὶ τὸ δῶρον τῆς ρωμαντικῆς ἐπινοήσεως. Διηγεῖται δὲ μόνη μετὰ πολλῆς χαριτολογίας τί ἐμηχανεύετο, ἵνα τέρπῃ καὶ εὐχαριστῇ τὰ τέκνα της καὶ καθιστᾷ τὸν ζυγὸν τοῦ πατρὸς ἐλαφρότερον καὶ ὀλιγώτερον ἀνιαρόν.

«Παρίστων, λέγει, τὸν ἀέρα, τὸ πῦρ, τὴν γῆν καὶ τὸ ὕδωρ, ὑπὸ τὴν μορφὴν πριγκηπισσῶν καὶ ἔδιδα εἰς πάντα τὰ φυσικὰ φαινόμενα ἔννοιαν καὶ σημασίαν, εἰς ἣν ἐγώ, ἴσως, ἐπίστευον μετὰ περισσοτέρου φανατισμοῦ ἢ αὐτοὶ οἱ μικροί μου ἀκροαταί. Ὑπελογίζομεν καὶ νοητῶς διεγράφομεν τὰς ὁδοὺς τὰς ἀγούσας ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄστρον, ἃς ἠθέλομεν ἀκολουθήσει, καθ' ἣν ἡμέραν ἠθέλομεν μεταβῆ νὰ κατοικήσωμεν ἐν αὐτοῖς, ὡς καὶ τὰ μεγάλα πνεύματα, μεθ' ὧν ἠθέλομεν συναντηθῆ. Ἀνέμενον λέγει, τὰς ὥρας τῶν φανταστικῶν αὐτῶν διηγήσεών μας μετ' ἴσης ὡς καὶ τὰ τέκνα μου ἀνυπομονησίας. Ἐλάμβανον τόσον ἐνδιαφέρον εἰς τὴν πορείαν, ἣν ἐλάμβανεν ἡ διήγησίς μου, ὥστε πᾶσα ἐπίσκεψις διακόπτουσα τὰς ἑσπερινὰς συναθροίσεις μας μὲ δυσηρέστει μεγάλως. Ὁ Βόλφγγαν ἐκάθητο πάντοτε ἀπέναντί μου καὶ μὲ ἠτένιζεν ἀσκαρδαμυκτὶ μὲ τοὺς μέλανας μεγάλους του ὀφθαλμούς. Ὅταν δὲ ἡ τύχη ἑνὸς τῶν εὐνοουμένων του ἡρώων τῷ ἀπήρεσκεν, ἐνόουν τοῦτο ἐκ τῆς ἐξοιδήσεως τῶν κροταφικῶν φλεβῶν του, ἐκ τῶν βίᾳ συγκρατουμένων δακρύων του. Ἐνίοτε ἔχανε τὴν ὑπομονήν. «Μά, μητέρα, ἡ πριγκηπέσσα δὲν ἠμπορεῖ νὰ ὑπανδρευθῇ μὲ τὸν ἄσχημον ἐκεῖνον ράπτην, ἔστω καὶ ἐὰν αὐτὸς ἐφόνευσε τὸν δράκον». Ὅτε διέκοπτα τὸ διήγημά μου, ἵνα συνεχίσω αὐτὸ τὴν ἐπαύριον, ἤμην βεβαία ὅτι εἰς τὸ ἀπὸ τῆς μιᾶς ἑσπέρας εἰς τὴν ἄλλην χρονικὸν διάστημα ἡ φαντασία του εἶχεν ἐργασθῆ καὶ εἶχε δώσει ἴσως ἄλλην λύσιν τῆς ἰδικῆς μου. Ἡ μάμμη του, ἧς ἦτο ὁ εὐνοούμενος, ἐμάνθανε παρ' αὐτοῦ τὴν κατὰ τὴν ἰδέαν του πιθανὴν λύσιν τοῦ διηγήματός μου, ὅτε δὲ ἐγὼ ἀκολουθοῦσα τὰς ὁδηγίας ἐκείνας συνεμορφούμην πρὸς ὅ,τι εἶχεν ἐκεῖνος προΐδει, καὶ τὸν συνέχαιρον ὡς μαντεύσαντα τὴν λύσιν, τότε πυρέσσων, κατέρυθρος ὑπὸ συγκινήσεως μὲ ἐνηγκαλίζετο καὶ ἠσθανόμην τοὺς παλμοὺς τῆς καρδίας του παλλούσης ὑπὸ ὑπερμέτρου χαρᾶς.»

Οὕτως ἡ μήτηρ τοῦ Γκαῖτε ἀπετύπωσεν ἐπὶ τῆς τρυφερᾶς ἔτι καρδίας καὶ τοῦ παιδικοῦ πνεύματος αὐτοῦ τὴν γόνιμον καὶ ζωηρὰν φαντασίαν της καὶ συνετέλεσεν εἰς ἐξέγερσιν τῆς δημιουργοῦ πνευματικῆς αὐτοῦ δυνάμεως. Δικαίως δὲ τὸ ὄνομά της ἔμεινεν ἀδιαρρήκτως συνδεδεμένον μετὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐξόχου ποιητοῦ ὑπὸ πάντων τῶν κριτικῶν καὶ βιογράφων τοῦ Γκαῖτε, καὶ μετέσχε τῶν τιμῶν καὶ θριάμβων ἐκείνου, καταταχθεῖσα χωρὶς οὐδεμίαν νὰ ἔχῃ φιλολογικὴν ἀξίωσιν μεταξὺ τῶν διασημοτέρων προσωπικοτήτων τῆς Γερμανικῆς φιλολογίας.

Ἑλένη Γεωργιάδου

ΜΕΣΗ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΠΑΙΔΕΥΣΙΣ

ΕΝ ΡΩΣΣΙΑ:

Ὁ πρῶτος θεμέλιος λίθος τῆς μέσης γυναικείας ἐν Ρωσσίᾳ παιδεύσεως ἐτέθη ὑπὸ τῆς μεγαλεπιβούλου αὐτοκρατείρας τῆς Ρωσσίας Αἰκατερίνης τῆς μεγάλης κατὰ τὸν 18ον αἰῶνα. Παρ' αὐτῆς ἱδρύθησαν ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα ὑπὸ τὸν τίτλον Ἰνστιτοῦτα ἀνὰ πάσας τὰς μεγαλοπόλεις τῆς Ρωσσίας.

Τὸ ἔργον τῆς μεγάλης Αἰκατερίνης συνεπλήρωσεν ἡ αὐτοκράτειρα Μαρία Θεοδωρόβνα, τελειοποιήσασα τὰ προγράμματα τῶν παρθεναγωγείων τούτων. Ἡ μετ' αὐτὴν Μαρία Ἀλεξανδρόβνα ἀκολουθοῦσα τὰ ἴχνη τῶν προκατόχων της καὶ ἐπισφραγίσασα τὸ εὐεργετικὸν ἐκεῖνο ἔργον, συνέστησε γυμνάσια ἀνὰ τὰς πλείστας ρωσσικὰς πόλεις, ἰσοβάθμια πρὸς τὰ τῶν ἀρρένων.

Οὕτω τὰ μὲν Ἰνστιτοῦτα εἶναι ἀνώτερα παρθεναγωγεῖα, ἐν αἷς οἰκότροφοι ἐκπαιδεύονται αἱ θυγατέρες τῆς ἐξεχούσης πως Ρωσσικῆς κοινωνίας, ἐνῷ εἰς τὰ γυμνάσια φοιτῶσιν ἔξωθεν κόραι πασῶν τῶν κοινωνικῶν τάξεων.

Εἰς τὰ Ἰνστιτοῦτα πλὴν τῆς Ρωσσικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας ὑποχρεωτικαὶ εἶναι καὶ ἡ Γαλλική, Γερμανικὴ καὶ Ἀγγλικὴ γλῶσσα, ἐνῷ εἰς τὰ γυμνάσια ὑποχρεωτικὴ εἶναι μόνον μία ξένη γλῶσσα ἡ Γαλλικὴ ἢ ἡ Γερμανική.

Πάντα τὰ ὑπὸ τῶν αὐτοκρατειρῶν ἱδρυθέντα ἰνστιτοῦτα ἢ γυμνάσια θηλέων ἐξαρτῶνται μέχρι σήμερον ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου γραφείου τοῦ αὐτοκράτορος, ἐνῷ τὰ λοιπὰ γυμνάσια καὶ προγυμνάσια ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως.

Ἡ ἐν τοῖς Ρωσσικοῖς γυμνασίοις παίδευσις εἶναι ὀκταετής, συμπεριλαμβανομένης ἐν τῇ μέσῃ παιδεύσει καὶ μιᾶς καὶ μόνης προκαταρκτικῆς τάξεως.

Τὰ προγυμνάσια κατέχουσιν θέσιν τῶν παρ' ἡμῖν προκαταρκτικῶν Σχολῶν.

Τὰ διδασκόμενα ἐν τοῖς γυμνασίοις μαθήματα εἶναι: Θρησκευτικά, Ρωσσικὴ γλῶσσα καὶ φιλολογία, Σλαυϊκὴ φιλολογία, Ἀρχαία Ἑλληνικὴ καὶ Λατινικὴ φιλολογία, Ἱστορία Ρωσσικὴ καὶ γενική, Γεωγραφία Ρωσσικὴ καὶ γενική, Μαθηματικαὶ ἐπιστῆμαι, Ἀριθμητική, Γεωμετρία, Ἄλγεβρα καὶ Τριγωνομετρία, Φυσική, Χημεία, Φυσικὴ Ἱστορία, Παιδαγωγία, Οἰκ. Οἰκονομία, Ἰχνογραφία, Μουσική, Γυμναστικὴ καὶ φιλολογία μιᾶς νεωτέρας ξένης γλώσσης.

Τὸ ὡρολόγιον τῶν ρωσσικῶν γυμνασίων εἶναι θαυμασίως κατηρτισμένον. Αἱ μαθήτριαι τῶν κατωτέρων τάξεων φοιτῶσι μόνον μέχρι μεσημβρίας εἰς τὸ γυμνάσιον, αἱ τῶν ἀμέσως ἀνωτέρων μέχρι τῆς 1ης μ. μ. καὶ οὕτω καθεξῆς μέχρι τῆς 3ης μ. μ. ὥρας, καθ' ἣν ὑποχρεωτικῶς παύουσι πάντα τὰ μαθήματα. Πλὴν τῶν γενικῶν ἐξετάσεων, εἰς ἃς πᾶσα μαθήτρια ὑποβάλλεται, ἐκλέγει μεταξὺ τῶν μαθημάτων εἰδικόν τι μάθημα, εἰς ὃ ἔχει περισσοτέραν κλίσιν καὶ εἰς τοῦ ὁποίου τὴν σπουδὴν εἰδικῶς ἐπιδίδεται.

Ἱφισταμένη δὲ εἰδικὴν ἐν τῷ μαθήματι τούτῳ ἐξέτασιν, λαμβάνει πλὴν τοῦ πτυχίου τῶν γενικῶν μαθημάτων καὶ ἰδιαίτερον πτυχίον μαθηματικῶν ἢ ἱστορίας ἢ γλώσσης τινός. Εἰς τὴν διδασκαλίαν δὲ τούτου καὶ ἐπιδίδεται κατόπιν.

Ἄξιον παρατηρήσεως εἶναι ὅτι αἱ Ρωσσίδες ἐπιδίδουσιν ἰδιαίτατα εἰς τὰ μαθηματικά, ἐθαυμάσαμεν δ' ἀληθῶς πρὸ δεκαετίας κόρην μόλις δεκαεξαέτιδα κατὰ τὰς μαθηματικὰς ἐξετάσεις της ἐν τῷ α'. γυμνασίῳ τῆς Ὀδησσοῦ. Ἔλυεν ἐκ τοῦ προχείρου ὑπὸ ξένων καθηγητῶν προβαλλόμενα αὐτῇ προβλήματα τριγωνομετρίας μετ' εὐκολίας, ἣν καὶ αὐτοὶ οἱ ἐδῶ καθηγηταί μας θὰ ἐζήλευον.

Αἱ ἐκ τῶν ρωσσικῶν γυμνασίων ἀποφοιτῶσαι μαθήτριαι γίνονται δεκταὶ εἰς τὰ πανεπιστήμεια, ὑποβαλλόμεναι ὡς καὶ οἱ μαθηταὶ εἰς ἐξετάσεις παρὰ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημείου.

Ἀνώτατον διδασκαλεῖον, ἐν ᾧ καταρτίζονται εἰδικῶς παιδαγωγοὶ ὑπάρχει μόνον ἐν Πετρουπόλει.

Πλὴν τῶν γυμνασίων καὶ ἰνστιτούτων τῶν θηλέων ὑπάρχει ἐν Ρωσσίᾳ καὶ ἰδιαιτέρα τάξις σχολείων ἀνωτέρων ὑπὸ τὸν τίτλον: Μαθήματα ἀνωτέρας γυναικείας παιδεύσεως. Ἡ σύστασις καὶ λειτουργία τούτων ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδιωτικὴν πρωτοβουλείαν, πολυπληθῆ δὲ τοιαῦτα ὑπάρχουσιν ἐν Μόσχᾳ, Ὀδησσῷ, Κιέβῳ καὶ Καζάν. Ἐν Πετρουπόλει ἐπίσημος ἔναρξις τοιούτων μαθημάτων ἐγένετο τὸ 1875 ὑπὸ τοῦ διασήμου Ρώσσου καθηγητοῦ καὶ ἱστοριογράφου κ. Βεστοῦγεφ Ρουμίνη. Διά τὰς ἐγγάμους κυρίας ἢ τὰς διδασκαλίσσας, αἵτινες ἀδυνατοῦσι νὰ ἀπασχοληθῶσιν εἰς τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ὑπάρχουσιν ἀνώτεραι τοιαῦται παραδόσεις ἑσπεριναί. Φέρουσιν ὅλως ἐπιστημονικὸν χαρακτῆρα, δύνανται δὲ αἱ ἀκροάτριαι ν' ἀκολουθήσωσι κατὰ βούλησιν οἱονδήποτε κλάδον ἐπιστημῶν.

ΤΟ ΑΣΠΡΟΛΟΥΛΟΥΔΟ

Μ' ἀρέσουνε τὰ λούλουδα, τὰ ὥμορφα ἐκεῖνα,
Ποῦ μέσ' τὴ σέρ' ἀνθίζουνε φιλάρεσκα, φαιδρά·
Δὲ 'μοιάζουν μὲ τριαντάφυλλα, δὲ 'μοιάζουνε μὲ κρίνα,
Εἶναι πολὺ λεπτότερα, πολὺ πειὸ τρυφερά.

—

Ἀπ' τῆς γλυκειᾶς πατρίδας των τὸν ἥλιο μακρυσμένα
Σὰν τὰ διαμάντια λάμπουνε κλεισμένα στὰ γυαλιά·
Δροσιὰ ποτὲ δὲν ἔνοιωσε στὸν κόρφο του κανένα,
Κανένα δὲ δοκίμασε τῆς αὔρας τὰ φιλιά.

—

Κάποτε μόνο ὥμορφο χεράκι, γαντωμένο
Τὰ κόβει καὶ προσεκτικὰ τὰ βαίνει στὸ νερό,
Κι' ἄλλοτε στῆθος ἁπαλὸ καὶ μοσχομυρισμένο
Γιὰ στολισμὸ πολύτιμο τὰ φέρνει στὸ γορό.

—

Κ' ἐκεῖνα ὑπερήφανα ὑψώνουν τὸ κεφάλι,
Τὰ χρώματά των δείχνουνε σὲ ὅλους τὰ ἀβρά·
Τὸν θαυμασμὸν ποῦ προξενοῦν τ' ἀφράτα των τὰ κάλλη
Βλέπουνε μ' εὐχαρίστησι καὶ μὲ πολλὴ χαρά.

—

Ὅμως ἐκεῖ σὲ χλοερὸ λειβάδ' ἀνθοσπαρμένο
Μαζὶ μὲ ἄλλ' ἀδέρφια του ὡραῖα, δροσερὰ
Μικρὸ λουλοῦδι, κάτασπρο αὐξάνει εὐτυχισμένο,
Σὰν πεταλοῦδα φαίνεται μὲ κάτασπρα φτερά.

—

Σκορπίζει γύρω τὸ γλυκὸ ἐκεῖνο ἄρωμά του,
Ἔχει ὡς μόνη σκέπη του γαλάζιον οὐρανό·
Δὲν προκαλεῖ περίεργα τὰ βλέμματα σιμά του,
Ἀλλὰ μαγεύει τὴν καρδιὰ τὸ χρῶμά του τ' ἀγνό.

—

Ἀμέριμνο κι' ὁλόχαρο τ' ἀθῶο λουλουδάκι
Ἐλεύθερο στηρίζεται 'ς τὴ μάνα του τὴ γῆ·
Τὸν ἥλιο ἔχει σύντροφο, παίζει μὲ τ' ἀεράκι
Καὶ μὲ διαμάντια ἡ δροσιὰ τὸ λούζει καθ' αὐγή.

—

Κ' εἶναι γεμάτο ὠμορφιά, εἶνε γεμάτο χάρι
Ἔτσι ἁπλὸ κ' ἐντροπαλὸ μὲ τὴ λευκὴ στολή·
Κι' ἀπ' τ' ἄνθη τὰ 'περήφανα τῆς σέρας τὸ καμάρι
Τὸ ἀσπρολούλουδο τ' ἀγνὸ μ' ἀρέσει πειὸ πολύ.

Κρυσταλλία Χρυσοβέργη

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΗΣ ΚΑΡΜΕΝ ΣΥΛΒΑΣ

Ο ΜΑΣΤΡΟ-ΜΑΝΩΛΗΣ (MAITRE MANOLA)

Δράμα εἰς πράξεις 5

Ἐν τῷ μεγάλῳ θεάτρῳ τῆς πόλεως Βιέννης (Burg theater) ἐδιδάχθη, καθάπερ καὶ ὁ τηλέγραφος διεσάλπισεν, ὁ Μαστρο-Μανώλης (Maitre Manola), δράμα εἰς πράξεις πέντε, ποιηθὲν ἄρτι ὑπὸ τῆς γνωστῆς εἰς τὸν φιλολογικὸν κόσμον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον Κάρμεν Σύλβας βασιλίσσης τῆς Ρουμανίας. Ἡ διδασκαλία δὲν ἦτο δημοσία, ἀλλ' ἦτο μᾶλλον πανηγυρική τις γενικὴ δοκιμή, γενομένη ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος, τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν δημοσιογράφων. Τὸ νέον ἔργον τῆς βασιλίδος ποιητρίας ἐρείδεται ἐπὶ ᾄσματος ἀδομένου ἐν τοῖς χωρίοις τῆς παλαιᾶς Δακίας. Ὀσποδᾶρός τις περὶ τὰ τέλη τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος ἀπεφάσισε νὰ οἰκοδομήσῃ μέγαν μητροπολιτικὸν ναόν· ἐπὶ τούτῳ δὲ προσεκάλεσεν ἐξ Ἰταλίας ἐπίσημον καὶ εἰδικὸν περὶ τὴν οἰκοδομὴν Ἐκκλησιῶν ἀρχιτέκτονα, τὸν Μαστρο-Μανώλην, ᾧτινι ἀνέθηκε τὴν διεύθυνσιν τῶν τῆς οἰκοδομῆς ἐργασιῶν. Αἱ ἐργασίαι ἤρξαντο, ἀλλ' ἀτυχῶς πᾶν ὅ,τι συνετελεῖτο τὴν ἡμέραν τὴν νύκτα κατέπιπτεν, οὕτω δὲ ἡ οἰκοδομὴ οὐδαμῶς προέβαινεν, ὁ δὲ Μαστρο-Μανώλης ἐν ἀμηχανίᾳ διετέλει περὶ τοῦ πρακτέου, ὅτε ἐγνώσθη, ὅτι, ὅπως προχωρήσῃ ἡ οἰκοδομή, ἀνάγκη ἦν ἐξιλαστηρίου θυσίας. Τούτου ἕνεκα ὁ Μαστρο-Μανώλης ἔδει νὰ ἐντειχίσῃ ἐν τῇ στήλῃ τοῦ μητροπολιτικοῦ ναοῦ τὸ πρῶτον ζῶν ὄν, ὅπερ ἤθελε συναντήσει. Ἡ πρώτη λοιπὸν ζῶσα ὕπαρξις, ἥτις, διῆλθε πρὸ τοῦ οἰκοδομουμένου ναοῦ, ἦν αὐτὴ αὕτη ἡ σύζυγος τοῦ ἀρχιτέκτονος Ἰωαννέττα (Ghiannetta), ἣν ὁ ἀτυχὴς ἀρχιτέκτων, τηρῶν τὸν ὅρκον αὐτοῦ, θυσιάζει, περικλείσας ἐν τῷ λίθῳ. Τοιοῦτός ἐστιν ὁ μῦθος, ἐξ οὗ ἐποίησε τὸ δρᾶμα αὐτῆς ἡ σεπτὴ ποιήτρια. Ὁ μῦθος οὗτος οὐδαμῶς ἄγνωστος τυγχάνει εἰς τοὺς Ἕλληνας, καθότι ὡς ἐκ τῶν ἐκτεθέντων περὶ αὐτοῦ καὶ ἐξ ἄλλων πληροφοριῶν ἀποδείκνυται αὐτὸ τοῦτο τὸ ἑλληνικὸν ᾆσμα, ὅπερ ὅ τε Ζαμπέλιος (σελ. 257 ὑπ' ἀριθ. 43) ἐν τῇ συλλογῇ τῶν Δημοτικῶν ᾀσμάτων τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ Arnoldus Passow εἰς τὰ Τραγούδια Ρωμαϊκα αὐτοῦ καὶ ἄλλοι μετὰ μικρῶν παραλλαγῶν ἀναφέρουσιν.

Τὸ ᾆσμα αὐτὸ δημοσιεύει ὁ Passow ὑπὸ τὰς δύο διαφόρους ἀκολούθους ἐκδόσεις:

Σαράντα πέντε μάστοροι κ' ἑξῆντα μαθητάδες
τρεῖς χρόνους ἐδουλεύανε τῆς Ἄρτας τὸ γιοφῦρι·
ὁλημερῆς ἐχτίζανε κι' ἀπὸ βραδὺ γκρεμίεται.
«Ἀλλοίμονο στοὺς κόπους μας, κρίμα σταῖς δούλεψαίς μας,
ὁλομερῆς νὰ χτίζωμε, τὸ βράδυ νὰ γκρεμιέται».
Καὶ τὸ στοιχειὸ 'ποκρίθηκεν ἀπ' τὴ δεξιὰ καμάρα·
«Ἂν δὲ στοιχειώσετ' ἄνθρωπο, τεῖχος δὲ θεμελιώνει·
καὶ μὴ στοιχιώσετ' ὀρφανό, μὴ ξένο, μὴ διαβάτη,
παρὰ τοῦ πρωτομάστορη τὴν ὥρια τὴ γυναῖκα,
πῶρχετ' ἀργὰ τ' ἀποταχυά, πῶρχετ' ἀργὰ στὸ γιῶμα».

Τ' ἄκουσ' ὁ πρωτομάστορας, καὶ τοῦ θανάτου πέρτει·
κάνει γραφὴ καὶ στέλνει την μὲ τὸ πουλί τ' ἀηδόνι·
«Ἀργὰ ντυθῆ, ἀργ' ἀλλαχτῆ, ἀργὰ νὰ πάῃ ἐτὸ γιῶμα,
ἀργὰ νὰ πάῃ καὶ νὰ διαβῆ τῆς Ἄρτας τὸ γιοφῦρι».
Καὶ τὸ πουλὶ παράκουσε κι' ἀλλοιῶς ἐπῆγε κ' εἶπε·
«Γοργὰ ντύσου, γοργ' ἄλλαξε, γοργὰ νὰ πᾷς τὸ γιῶμα,
γοργὰ νὰ πᾷς καὶ νὰ διαβῆς τῆς Ἄρτας τὸ γιοφῦρι».
Νά τηνε κ' ἐξανάφανεν ἀπό τὴν ἄσπρη στράτα·
τὴν εἶδ' ὁ πρωτομάστορας, ραγίζετ' ἡ καρδιά του.
Ἀπό μακρυὰ τοὺς χαιρετᾷ κ' ἀπό μακρυὰ τοὺς λέγει.
«Γειά σας, χαρά σας μάστορες καὶ σεῖς οἱ μαθητάδες·
μάτ' ἔχει ὁ πρωτομάστορας κ' εἶν' ἔτσι χολιασμένος;
— Τὸ δαχτυλίδι τῶπεσε ἐστὴν πρώτη τὴν καμάρα,
καὶ ποιὸς νὰ μπῇ καὶ ποιὸς νὰ βγῇ τὸ δαχτυλίδι νἄβρη,
—Μάστορα μὴν πικραίνεσαι, κ' ἐγὼ νὰ πάτ' τὸ φέρω.
ἐγὼ νὰ μπῶ κ' ἐγὼ νὰ βγῶ τὸ δαχτυλίδι νἄβρω»,
Μηδὲ καλὰ κατέβηκε, μηδὲ στὴ μέσ' ἐπῆγε.
«Τράβα καλέ μ' τὴν ἄλυσο, τράβα τὴν ἄλυσίδα,
τ' ὅλον τὸν κόσμ' ἀνάγυρα καὶ τίποτες δὲν ηὗρα».
Ἕνας πηγαίει μὲ τὸ μυστρὶ κ' ἄλλος μὲ τὸν ἀσβέστη,
πέρνει κι' ὁ πρωτομάστορας καὶ ρίχνει μέγα λίθο·
«Ἀλλοίμονο στὴ μοῖρά μας κρίμα στὸ ροιζικό μας,
τρεῖς ἀδερφάδες ἤμαστεν κ' ἡ τρεῖς κακογραμμέναις.
Ἡ μιὰ κτισε τὸ Δούναβι κι' ἡ ἄλλη τὴν Αὐλῶνα
κ' ἐγὼ ἡ πλιὸ 'στερνότερη τῆς Ἄρτας τὸ γιοφῦρι.
Καθὼς τρέμ' ἡ καρδοῦλά μου νὰ τρέμῃ τὸ γιοφῦρι,
κι' ὡς πέφτουν τὰ μαλλάκια μου, νὰ πέφτουν οἱ διαβάταις».
—Κόρη τὸν λόγον ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρα δόσε,
πῶχεις μονάκριβ' ἀδερφό, μὴ λάχῃ καὶ περάσῃ».
Κι' αὐτὴ τὸν λόγο ἄλλαξε κι' ἄλλη κατάρα δίνει·
«Σίδερον ἡ καρδοῦλά μου, σίδερο τὸ γεφῦρι,
σίδερο τὰ μαλλάκια μου, σίδερο κ' οἱ διαβάταις.
Τί ἔχω 'δερφὸ στὴν ξενιτειὰ, μὴ λάχῃ καὶ περάσῃ».

Β'.

Σαρανταπέντε μάστορες κ' ἑξῆντα λαβουρέντες
πύργον ἐθεμελιώνανε τσῆς Ἄρτας τὸ διοφῦρι·
ὁλομερῆς τὸ κτίζανε, τὸ βράδυ γκρεμιζώτουν.
Κλαῖν' οἱ μαστόροι, κλαῖνέ το, κλαῖνε, μυρολογᾶνε,
κ' οἱ λαβουρέντες χαίρουνται γιατὶ πέρνουν ντσορνάτα.
Μιὰ κυριακὴ καὶ μιὰ λαμπρή, μιὰ 'πίσημον 'μεροῦλα
ἔπεσ' ὁ πρωτομάστορας λιγὸν ὕπνο νὰ πάρῃ·
κ' εἶγδ' ὄνειρο ἐτὸν ὕπνο του, ἐτὴν ὑπνοφαντασιά του,
ἐὰ δὲ σκοτώσουν ἄνθρωπο, πύργος δὲν θεμελιώνει.
μήτ' ἄρχοντα μήτε ψτωχὸ μήτε κανεὶς ἐτὸν κόσμο
παρὰ τοῦ πρωτομάστορος γυναῖκα νὰ στεριώσῃ.
Τὸ λαβουρέντη τῶκραξε, θέλημα νὰ τοῦ κάμῃ·
Σύρε νὰ πῆς καρούλα σου, τσὴ καραβοκυρά σου,
σὰ νάντυθῆ, νὰ στολιστῆ, νὰ βάλῃ τὰ χρυσᾶ της,
γοργὰ νὰ πᾷς, γοργὰ νἀρθῆς, γοργὰ νἀν τσὴ τ' ὁρίσῃς».
Ἐπῆγε καὶ τὴν εὕρηκε πῶρραψτε κ' ἐτραγούδα.
Καλῶς την τὴν κυροῦλά μου, τὴν καραβοκυρά μου,
Μ' ἔστειλ' ὁ πρωτομάστορας νὰ βάλῃς τὰ χρυσᾶ σου,
νὰ βάλῃς τ' ἀσημένια σου καὶ τὰ μεταξωτά σου.
νἀρθῆς νὰ γιωματίσωμε. . . . . .
Ἐντύθηκ' ἐστολίστηκε, ἔβαλε τὰ χρυσᾶ της,
ἔβαλε τ' ἀσημένια της καὶ τὰ μεταξωτά της.
ἐπῆγε καὶ τοὺς εὕρηκε ἐτὴν τάβλα ποῦ καθόνταν
«Καλῶς την τὴν κυροῦλά μου, τὴν καραβοκυρά μου.
Μῶπεσ' ἡ ἀρραβῶνά μου, τὸ πρῶτο δακτυλίδι·
γιὰ τοῦτο σοῦ ἐμήνυσα νἀρθῆς νὰ μοῦ τὸ σώσῃς.
Κι' ἀφόντες ἐκατέβηκε 'κείνη μέσ' τὸ διοφῦρι,
ἕνας τὴν σκάει μὲ τὸν πηλὸ κι' ἄλλος μὲ τὸν ἀσβέστη,
κ' ἐκειὸς ὁ πρωτομάστορας μὲ τὸ σφυρὶ τσὴ σκάει.
«Τρεῖς ἀδερφάδες εἴμαστε κι' ἡ τρεῖς ἐσκοτωθῆκαν·
ἡ μια 'σκοτώθη σ' ἐκκλησιὰ κ' ἡ ἄλλ' σὲ μοναστῆρι
κ' ἡ τρίτη ἡ καλλίτερη τσῆς Ἄρτας τὸ διοφῦρι.
Ὡς τρέμουν τὰ χεράκια μου νὰ τρέμουν ἡ κολόναις,
κι' ὡς τρέμει ν' ἡ καρδοῦλά μου, νὰ τρέμῃ τὸ διοφῦρι».

Ἡ Β' ἔκδοσις ὑπολείπεται τῆς πρώτης, χαρακτηριζομένης ἐπὶ τῇ εὐγενείᾳ τῶν αἰσθημάτων τῶν δύο συζύγων καὶ μάλιστα τῆς ἀτυχοῦς γυναικός. Παρεθήκαμεν δὲ ἀμφοτέρας καθότι, ἐξ ὧν φαίνεται, ἡ ποιήτρια τοῦ Μαστρο-Μανώλη προείλετο τὴν δευτέραν ἔκδοσιν, ἔνθα ὁ σύζυγος παρίσταται προσκαλῶν τὴν σύζυγον, ἵνα θάψῃ αὐτήν, καὶ οὐχὶ ὡς ἐν τῇ πρώτῃ, ἔνθα ἐκ τύχης ἡ συνάντησις γίγνεται καὶ ἔνθα ὁ σύζυγος ἀγνὸς καὶ εὐγενὴς παρίσταται.

Ἐν τῷ δράματι, ὡς συνέλαβεν αὐτὸ καὶ ἀνέπλασεν ἡ σεπτὴ ποιήτρια, ὁ σκελετὸς τοῦ μύθου διατηρεῖται, παρεισάγονται δὲ ἐπεισόδια καὶ ἄλλα πρόσωπα, πλὴν τῶν πρωταγωνιστούντων, ὅπως συντελεσθῇ τὸ ὅλον ἔργον. Ἐν αὐτῷ δέ, ὡς φαίνεται ἡμῖν, ἀντιγράφονται καὶ σκηναὶ ζηλοτυπίας ἐκ τῆς γνωστῆς τοῦ Ὀθέλλου σεκσπηρίου τραγῳδίας. Ἰάγος τις, ὃν ἡ σεπτὴ ποιήτρια παρουσιάζει ὡς Ἕλληνα Φαναριώτην, οὗ ὁ ἔρως ἀπερρίφθη ὑπὸ τῆς Ἰωαννέτας, διαβάλλει αὐτὴν παρὰ τῷ συζύγῳ ὡς ἔχουσαν σχέσεις πρὸς αὐτὸν τὸν πρίγκηπα. Μεθ' ὅλα δὲ τὰ ἐπισωρευθέντα κωλύματα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ αὐτῆς ἡ Ἰωαννέτα ἀφικνεῖται τῇ ὡρισμένῃ ὥρᾳ εἰς τὸν ἀπαίσιον αὐτῇ τόπον κομίζουσα τῷ ἀρχιτέκτονι τὸ σύνηθες γεῦμα. Ὅλως ἀθῶα ἡ τάλαινα σύζυγος, οὐδὲν ἐνόει τῶν ἐκτοξευομένων αὐτῇ μομφῶν. Μετὰ μικρὸν δὲ ἐνδοιασμὸν ὁ Μαστρο-Μανώλης, προβαίνει εἰς τὸ ἔργον, ἡ φοβερὰ δὲ πρᾶξις τελεῖται ἐπ' αὐτῆς τῆς σκηνῆς. Κίνησις ἀρρήτου φρίκης κατέλαβε πάντας τοὺς θεατὰς τότε, οἵτινες δικαίως δὲν ἐπεδοκίμασαν τὴν ἐπὶ σκηνῆς, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν πάντων, παρουσίαν τοσοῦτον φοβερῶν πράξεων. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μαστρο-Μανώλης τιμωρεῖται ἐπὶ τῇ σκληρότητι αὐτοῦ, διότι καὶ αὐτὸς φονεύεται.

Τοιαύτη ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος τῆς μουσολήπτου βασιλίσσης καὶ τὸ ᾆσμα, ἐξ οὗ ἐλήφθη αὕτη. Ἐν τῇ ἐκτελέσει δ' αὐτοῦ πᾶσα κατεβλήθη φροντὶς πρὸς ἐπιτυχίαν· ὁ αὐτοκρατορικὸς θίασος μεγάλως εἰργάσθη· τὰ πρωταγωνιστοῦντα πρόσωπα ὑπεκρίθησαν τὸ μὲν τοῦ Μαστρο-Μανώλη ὁ Soennethal, τὸ δὲ τῆς Ἰωαννέτας ἡ κ. Volter τὰ δ' ἄλλα πρόσωπα ὑπεκρίθησαν ἐπίσης καλλιτέχναι πρώτης δυνάμεως. Μεθ' ὅλα ὅμως ἡ κριτικὴ οὐχὶ εὔνους τῷ ἔργῳ τῆς χαριέσσης ποιητρίας ὑπῆρξεν.

ΠΟΙΚΙΛΑ

Ἀντισηπτικαὶ ἰδιότητες τοῦ καφφέ. Ἀφέψημα καφφὲ ἐπιβάλλεται παρὰ πολλῶν ἰατρῶν ὡς φάρμακον κατὰ νοσημάτων, ἰδίᾳ ἐξαντλητικῶν. Διὰ τὸν τυφοειδῆ ἰδίᾳ πυρετὸν ὁ καφφὲς θεωρεῖται ὠφελιμώτατος, ὄχι ὡς τονωτικός, ἀλλὰ ὡς οὐσία ἀντισηπτική, ἐπιφέρουσα θάνατον ἀσφυκτικὸν εἰς τὰ βακτηρίδια.

Τυφλὴ νοσοκόμος. Ἐν Λονδίνῳ ἡ φιλανθρωπικὴ ἑταιρία, ἡ χορηγοῦσα ἄσυλον εἰς τὰς τυφλὰς καὶ λοιπὰς ἠκρωτηριασμένας, κατώρθωσε νὰ μορφώσῃ τρεῖς νεανίδας τυφλὰς ἀρίστας νοσοκόμους, ἰδίᾳ διὰ τὰς νευρικὰς ἀσθενείας, εἰς ἃς ἐπιβάλλεται ἡ δι' ἐντρίψεων θεραπεία. Αἱ τρεῖς νεανίδες ἐρωδιασμέναι διὰ λεπτοτάτης αἰσθήσεως τῆς ἁφῆς, ἀγαπῶνται παρὰ τῶν ἀσθενῶν καὶ ἐκτελοῦσι τὴν ὑπηρεσίαν των μετὰ μεγάλης εὐσυνειδησίας.

Ἡ γερμανικὴ Βουλὴ περὶ ἐργατίδων. Κατὰ νέον νόμον τοῦ γερμανικοῦ Reichstag ὡρίσθη ὅπως αἱ μητέρες οἰκογενειῶν ἐργάτιδες διακόπτωσι τὴν ἐργασίαν των ἡμίσειαν ὥραν πρὸ τῶν λοιπῶν, ἵνα ἐγκαίρως ἐπανερχόμεναι οἴκοι μεριμνῶσι καὶ περὶ τῶν τέκνων των.

Μητέρες ἀνεπτυγμέναι καὶ μητέρες ἀμαθεῖς. Ἡ γνωστὴ ἀμερικανὶς ἰατρὸς δεσποινὶς Λουκία Χὰλλ ἐδημοσίευσε λίαν ἐνδιαφέρουσαν στατιστικήν, δι' ἧς ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἐλάττωσις τοῦ πληθυσμοῦ εἰς τὰς πόλεις τῆς Ἀμερικῆς, ἐν αἷς αἱ γυναῖκες δὲν ἀναπτύσσονται ἀρκούντως, εἶναι καταφανεστάτη. Ἐπὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε οἰκογενειῶν αἱ μητέρες, αἵτινες εἶχον πλείονα τῶν τριῶν τέκνων καὶ πάντα ὑγιᾶ, εἶχον τύχει πᾶσαι ἀνωτέρας μορφώσεως.

Τὸ δικαίωμα τοῦ καπνέζειν. Νέα κυρία συνοδευομένη παρὰ τοῦ συζύγου της καὶ τρίτου τινὸς εἰσῆλθε καὶ ἐγευμάτισε μετ' αὐτῶν ἐν τινι ἑστιατορίῳ τοῦ Λονδίνου. Μετὰ τὸ γεῦμα ὁ κύριος ἤναψε τὴν πίπαν του καὶ ἡ νεαρὰ γυνὴ ἡτοιμάζετο νὰ ἀνάψῃ τὸ μικροσκοπικὸν σιγαρέττον της, ὅτε ὁ ὑπηρέτης τοῦ ἑστιατορίου πλησιάσας παρετήρησεν αὐτῇ, ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται εἰς τὰς κυρίας νὰ καπνίζωσιν ἐντὸς τοῦ ἑστιατορίου. Ὁ σύζυγος ὀργισθεὶς ἤρπασε τὴν πρὸ αὐτοῦ φιάλην ὕδατος καὶ τὴν ἐξεσφενδόνισε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ ὑπηρέτου.

Τὸ δικαστήριον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἀνηνέχθη ὁ διευθυντὴς τοῦ ἑστιατορίου, ἐδικαίωσε τὴν νεαρὰν κυρίαν, ἀποφανθὲν ὅτι ἀφοῦ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς κυρίους νὰ καπνίζωσιν οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος, ὅπως μὴ καὶ αἱ γυναῖκες πράττωσι τὸ ἴδιον.

Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης πολλαὶ γυναῖκες εἰς πεῖσμα τῶν ὑπὲρ τοῦ ξενοδόχου συνηγορούντων, περιφέρονται εἰς τοὺς δημοσίους περιπάτους, φέρουσαι εἰς τὸ στόμα σιγαρέτα προκλητικώτατα.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Καν Α. Τσ **Καφρ-ελ-Ζαγιάτ**. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν διὰ συμπαθεῖς λόγους. Ἐ' τεῦχ. Ἱστορίας ἀποστέλλεται.—Κον Κ. Κ. **Μέτρας**. Ἐπιστολή σας ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν δι' εὐγενῆ φροντίδα. Γράφομεν.—Καν Δ. Μ. **Πειραιᾶ** Ἔχετε ἄδικον. Παρουσιάζουσι πάντοτε τὸν φίλον πρὸς τὴν σύζυγον, οὐδέποτε ταύτην πρὸς ἐκείνον.—Καν Δ. Μ **Τεργέστην** Ἐννοεῖτε, ὅτι τὰ συμφέροντα τῆς ἐφημερίδος εἶναι συνδεδεμένα μετὰ τῶν τῶν συνδρομητριῶν της, δὲν δυνάμεθα λοιπὸν νὰ δυσαρεστήσωμεν τὰς πολλάς, χάριν μιᾶς.—Καν Π. Μ. **Βῶλον**. Ἐλήφθη. Εὐχαριστοῦμεν.—Καν Αἰ. Μ. **Μύκωνον**. Συνδρομητρίας ἐγγράφομεν δι' ἔτος καὶ ὄχι δι' ἑξάμηνον. Τὴν συνδρομὴν ἐντὸς συστηματένης ἐπιστολῆς.—Καν Δ. Μ. **Ἀλεξάνδρειαν**. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ δέχηται, ἀλλ' οὔτε νὰ ἀποδίδῃ ἐπισκέψεις, ὅτε καὶ οἱ ἄλλοι ὀφείλουσι νὰ συμμορφωθῶσι πρὸς τὴν ἐν λόγῳ ἐπιθυμίαν.—Κον Α. Θ Κ. **Τραπεζοῦντα**. Τὰ ἀπεστείλαμεν πρὸ πολλοῦ ὑπὸ τὴν δοθεῖσαν διεύθυνσιν.—Κον Α. Κ. **Σουλινᾶν**. Δυστυχῶς δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ ἀπαντῶμεν δι' ἐπιστολῶν εἰς πάντας τοὺς ζητοῦντας ἀπάντησιν Σᾶς γνωρίζομεν, ὅτι τὰ χρήματα ἐλήφθησαν, ὅτι αἱ νέαι συνδρομήτριαι ἐνεγράφησαν καὶ ὅτι συμμορφούμεθα πρὸς τὰς ὁδηγίας σας —Καν Θ. Μ. **Καλάμας** Ἕως ἐξ ἐτῶν ἠμπορεῖ νὰ φέρῃ φορεματάκια. Δὲν στολίζουσι πλέον μὲ τρίχαπτα, ἀλλὰ ἀρκοῦνται εἰς ἐπανωφόριον πτυχωτὸν ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω —Κον Ι. Ζ. **Βατούμ**. Ἐλήφθησαν. Συνεμορφώθημεν ὁδηγίαις σας.—Κον Α.Μ. **Ὀδησσόν**. Δυστυχῶς ἡ φορτωτικὴ ἔφθασε πολὺ ἀργά· τὴν ἐπαύριον τῆς λήξεως τῆς Ἐκθέσεως. Τώρα τί πρέπει νὰ γείνῃ; Ἐὰν τὸ παραλάβωμεν, θὰ ἐπιφορτισθῇ διὰ νέων ἐξόδων —Καν Ε. Δ. **Σύρον**. Οὐδεὶς συνδρομητὴς ἐγγράφεται, ἐὰν δὲν προπληρωθῇ ἡ συνδρομή —Καν Δ. Μ. **Μονεμβασίαν**. Ἀγνοοῦμεν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ.—Καν Σ. Μπ **Πάτρας** Φροντίσατε περὶ παραλαβῆς τῶν ἔργων σας, διότι δὲν ἔχομεν θέσιν νὰ τὰ φυλάττωμεν.—Καν Ε Κ. **Κ/πολιν**. Βεβαίως δὲν ἐπισκέπτεται καιρὸν μὲ pardessus, ἔστω καὶ ἂν κάμνῃ ψύχος. Ὥστε ὁ κύριος ἔχασε τὸ σοΐχημά του. Εἰς τὴν κοινὴν τοῦ ξενοδοχείου αἴθουσαν τὸ πρᾶγμα ἀλλάσσει.—Καν Π. Μ. **Τάνταν**. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.—Κον Ι. Σ. **Ἀλεξάνδρειαν**. Συμμορφούμεθα ὁδηγίαις σας. — Καν Εὐ. Ψ. **Πύργον**. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν.— Κον Β. Οἰ. **Ἀνδρίτσαιναν**. Ἐλήφθησαν. Εὐχαριστοῦμεν. Συμμορφούμεθα ὁδηγίαις σας.—Καν Δ Κ. **Κύθηρα**. Εἶναι καιρὸς νὰ πληρωθῶσι καθυστερούμενα.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Ἐπισκευὴ ραγισμένων πηλίνων δοχείων. Θέσατε ἐντὸς τοῦ δοχείου σας 2 κοχλιάρια ζάχαριν καὶ διπλάσιον ὕδωρ καὶ θέσατε ἐπὶ τῆς πυρᾶς. Φέρετε τὸ ρευστόν σας πρὸς τὸ ἐρραγισμένον μέρος. Ἡ διαλελυμένη ζάχαρις διαρρέει διὰ τῆς γαραγμῆς, ὡς ἐκ τῆς ἐξωτερικῆς δὲ θερμότητος ἀπανθρακοῦται καὶ κλείει ἐντελῶς τὸ ἄνοιγμα.

ΣΥΝΤΑΓΗ

Κολοκυνθάκια παραγεμιστά. Λαμβάνεις μικρὰ κολοκυνθάκια τὰ ὁποῖα βράζεις ἐντὸς ὕδατος καὶ ἅλατος. Ἀφαιρεῖς τὴν ψύχαν καὶ γεμίζεις διὰ τοῦ ἑξῆς μίγματος. Βρέχεις τὴν ψύχαν φραντζόλας ἐντὸς γάλακτος καὶ ἀναλύεις αὐτὴν καλῶς, προσθέτουσα δύο κίτρινα ὠῶν, πεντήκοντα δράμια τυροῦ ἐξεσμένου, δέκα ἀμύγδαλα καθαρισμένα καὶ τετριμμένα καὶ ὀλίγην κανέλλαν. Ἀναμιγνύεις καλῶς, τηγανίζεις ἐντὸς ὀλίγου βουτύρου καὶ γεμίζεις τὰ κολοκυνθάκια. Ἔπειτα θέτεις εἰς κατσαβάνι μὲ τὸ ἀνάλογον βούτυρον καὶ στέλλεις εἰς τὸν φοῦρνον.

ΕΤΑΙΡΙΑ

ΤΡΟΧΙΟΔΡΟΜΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΧΩΡΩΝ

Ἔναρξις τὴν 16/28 Μαΐου 1891

ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΛΟΥΤΡΑ ΠΑΛΑΙΟΥ ΦΑΛΗΡΟΥ

Ἐν φυλλάδιον συνδρομῆς δίδον δικαίωμα εἰς 10 ταξειδια διὰ Φάληρον ἀνόδου καὶ καθόδου ὡς καὶ τὴν λῆψιν 10 λουτρῶν τιμᾶται..... δραχμὰς 9 50

Ἐν ἁπλοῦν εἰσιτήριον λουτροῦ..... λεπτὰ 0,30

Ἐν εἰσιτήριον διὰ παῖδας..... » 0,10

Ἐν εἰσιτήριον λουτροῦ διὰ τοὺς κυρίους ἀξιωματικούς, ὑπαξιωματικοὺς τοῦ στρατοῦ, τῆς χωροφυλακῆς ὡς καὶ τῆς ἀστυνομίας.... » 0,10

Μία σινδών..... » 0,15

Σινδὼν μετὰ περισκελίδος ἢ ὑποκαμίσου... » 0,15

Ὑποκάμισον ἢ περισκελίς..... » 0,10

ΚΥΡΙΑ Ἑλληνίς, ραλλειοῦχος τοῦ Ἀρσακείου, ἀνωτέρα δὲ πάσης συστάσεως καὶ ἐπαίνου ζητεῖ παραδόσεις. Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ γραφεῖόν μας.

Η ΠΡΟΣΦΙΛΕΣΤΑΤΗ ΕΙΚΩΝ

»Ὅτε ἡ μήτηρ της εἶδεν αὐτήν, ἂν καὶ ἦτο ἀκόμη ἡμιτελής, ἔμεινεν ἔκθαμβος διὰ τὴν ὁμοιότητα καὶ τὴν ζωήν, τὴν ὁποίαν εἶχον μεταδώσει εἰς τὴν εἰκόνα. — Μόνον ποῦ δὲν ἐμίλει, ἀνεφώνησεν.

»Καὶ ἡ ἀδελφή της δὲν ἀπέκαμε θαυμάζουσα Εἶχε μείνει μόνον ἀκόμη ὀλίγη ἐπεξεργασία, ἀλλὰ δὲν εἶχον πλέον ἀνάγκην τοῦ προτοτύπου προσώπου, θὰ τὴν ἀπετελείωνα μόνος μου.

»Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ, ἠναγκάσθην νὰ ὑπάγω μὲ ἄλλους φίλους εἰς καλλιτεχνικὴν ἐκδρομήν, διὰ νὰ ζωγραφίσωμεν ἐκ τῆς φύσεως. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐπανῆλθον.

»Ἦτο νύξ, ὅτε ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἐνῷ δὲ διηρχόμην τὴν σκοτεινὴν ὁδόν μας, παρετήρησα φῶς, εἰς τὰ παράθυρα τῆς γειτονίσσης μου.

»Ἐπλησίασα εἰς τὸ παράθυρον. Βλέπω πρᾶγμα σπάνιον, τὸ παράθυρον ἀνοικτὸν μὲ παραπέτασμα, παραμερίζω σιγὰ σιγὰ τὸ παραπέτασμα καὶ τί βλέπω;... Λείψανον!

»Ἐκλονίσθην, ἀλλ' ἀμέσως εἶπον: Ἡ δυστυχὴς γραῖα!!

»Παρατηρῶ καλλίτερον καὶ μένω ὡς ἀπολιθωθείς.....

»Βλέπω... πρόσωπον νεαρόν!

»Θεέ μου... εἶναι δυνατόν!.. Δὲν εἶναι αὐτή... Ὄχι! Δὲν δύναται νὰ εἶναι ἡ γλυκεῖά μου ἡ σιωπηλή μου ἀγάπη, ἡ προσφιλής μου εἰκών... Ὄχι! ὄχι! Θὰ εἶναι ἡ ἀδελφή της...

»Ἀρά γε κοιμῶμαι; ὀνειρεύομαι; — Εἶναι δημιούργημα τῆς φαντασίας μου ἢ εἶναι φοβερὰ ἀλήθεια; — Κτυπῶ εἰς τὴν θύραν τοῦ ἐργαστηρίου

»Μοὶ ἀνοίγει μία ξένη γραῖα, ἡ φύλαξ τοῦ λειψάνου.

»Τὴν μητέραν καὶ τὴν ἀδελφὴν τὰς εἶχον ἀποσύρῃ.

» — Πῶς; Εἶναι δυνατόν; ἠρώτησα ὡς τρελλός. Πῶς συνέβη;

» — Ναί... ἀπεκρίθη. Ναί... Ἔπαθεν ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδίας... Τόσον νέα ἡ δυστυχής...

»Τοῦτο μόνον ἤκουσα καὶ ἔτρεξα ὡς πεπράφρων εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἐκεῖ εὗρον ἐπὶ τοῦ ὀκρίβαντος τὴν εἰκόνα μου, ὅπως τὴν εἶχα ἀφήσῃ, καὶ ἦτο ἡ ἰδία καὶ ζῶσα καὶ εἰς τὸ φέρετρον.

»Ἐρρίφθην πυρέσσων ἐπὶ τῆς κλίνης μου καὶ ὑπέφερα τοσοῦτον ἄλγος, ὅσον οὐδέποτε ἠσθάνθην εἰς τὴν ζωήν μου.

»Ἐπεθύμουν νὰ συνέβαινε καὶ εἰς ἐμὲ ὅ,τι συνέβη εἰς τὴν *γειτόνισσάν μου*...— Ἄλλως δὲν εἶχον δικαίωμα νὰ τὴν ὀνομάσω.

»Ὅλην τὴν νύκτα ἔμεινα ἄϋπνος. Παντοῦ ἔβλεπον τὴν εἰκόνα της. Τὰ πάντα μοὶ ἐφαίνοντο πλήρη Ἐκείνης.

»Μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἤρχισεν ἡ Σελήνη νὰ ρίπτῃ τὸ ἀμυδρὸν καὶ μελαγχολικὸν φῶς της εἰς τὸ δωμάτιόν μου, αἱ δὲ ἄψυχοι γραμμαὶ τῆς εἰκόνος μου ἐλάμβανον βαθμηδὸν ζωήν, καὶ ἐγὼ ἔτρεμον πρὸ θεάματος, τὸ ὁποῖον παρουσιάσθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου.

»Ἔβλεπον, ὅτι ἐλαφρὰ ἐλαφρὰ ἤνοιξε τὴν θύραν καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιόν μου, ὅπως συνείθιζεν, ὅτε τὴν ἐζωγράφιζον, ἐσταμάτησε πρὸ ὀκριβάντος, καὶ ἀφοῦ ἐπὶ μακρὸν παρετήρησε τὴν εἰκόνα, τὴν ἐθώπευσε μὲ τὴν ὠχρὰν χεῖρά της, κλίνασα δὲ τὴν ἠσπάσθη, ἔπειτα στραφεῖσα πρὸς ἐμὲ ἔκαμεν εἰς τὸν ἀέρα τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἐξῆλθεν ἐλαφρὰ καὶ ἀθορύβως, ὅπως καὶ εἰσῆλθεν.

»Ἡ συγκίνησις καὶ ἡ τραχὴ μὲ κατέβαλον πολύ. Ἤμην ζῶν νεκρός.

»Ἀρά γε ἦτο ὄνειρον; — ἀλλ' ὄχι, διότι ὁ ὕπνος οὐδ' ἐπὶ στιγμὴν ἐκάθισεν εἰς τὰ βλέφαρά μου.

»Τὸ πρωὶ πολὺ ἐνωρὶ ἠγέρθην, ἐνεδύθην καὶ ἐξῆλθον τοῦ δωματίου μου, διὰ νὰ λάβω λεπτομερεστέρας πληροφορίας.

»Εἰς τὴν αὐλὴν συνήντησα τὴν δυστυχῆ μητέρα της, ἡ ὁποία ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ στήθους μου θρηνοῦσα τὸν θάνατον τῆς λατρευτῆς θυγατρός της... Ἐγὼ μόλις συνεκράτουν τὰ δάκρυά μου. Ἐπὶ τέλους μοὶ εἶπεν·

» — Ἀφοῦ ὁ θάνατος ἤθελε θῦμα, ἂς μοῦ ἀφῄρει τοὐλάχιστον τὴν ἄλλην. Εἶναι ἁμαρτία αὐτό, τὸ ὁποῖον τώρα λέγω, τὸ γνωρίζω, ναί.— ἀλλ' εἶναι πολύ, πάρα πολύ, νὰ μοῦ ἀφαιρέσῃ τὴν πολὺ ἠγαπημένην κόρην μου, τὴν μόνην εὐτυχίαν μου.

»Ἐσταμάτησεν ὀλίγον καὶ ἔπειτα ἐξηκολούθησεν·

» — Ἡ ἀδελφή της θὰ σᾶς ἠνώχλησε τὴν νύκτα. Εἶναι ὑπνοβάτις, καὶ τὴν νύκτα ἦλθε, διὰ νὰ ἴδῃ τὴν εἰκόνα τῆς νεκρᾶς πλέον ἀδελφῆς της.

» — Αὐτὴ λοιπὸν ἦτο. Τώρα ἐννοῶ. Αὐτὴ ἐφίλησε τὴν εἰκόνα τῆς ἀδελφῆς της. Ἐν τῇ τραχῇ μου εἶχον λησμονήσει νὰ κλείσω τὴν θύραν.

»Συνελυπήθην θερμῶς τὴν γραῖαν καὶ μετὰ τὴν ἐκφορὰν τῆς νεκρᾶς τῇ προσέφερον τὴν εἰκόνα. Ἐγὼ δὲ ἀμέσως ἤλλαξα κατοικίαν. Ἔκτοτε δὲν ἔμαθον πλέον τίποτε περὶ αὐτῶν.

»Ἐσχάτως μόνον εἰς μίαν οἰκογένειαν, τὴν ὁποίαν πρὸ ὀλίγου ἐγνώρισα, ἀνεκάλυψα τὴν Εἰκόνα μου. Δὲν εἶπον εἰς οὐδένα τίποτε περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ ἐνίοτε ἐπισκέπτομαι τὴν οἰκογένειαν μόνον διὰ νὰ βλέπω τὴν εἰκόνα.

»Παρῆλθον ἔκτοτε πολλὰ ἔτη, κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἔγραψα πολλὰς καὶ ὡραίας εἰκόνας δι' αὐτοκράτορας, πρίγκηπας καὶ ἡγεμόνας, καὶ δι' ἐξόχους καλλονάς, τὰς ὁποίας εἰργάσθην μεθ' ὅλης τῆς διαφημισθείσης τέχνης μου· ἀλλ' ἡ εἰκὼν ἐκείνη μοῦ εἶναι πάντοτε προσφιλεστάτη πασῶν».

Ταῦτα μοὶ διηγήθη ὁ φίλος μου. Ἦτο δὲ οὗτος ὁ περίφημος Piter Johann Nepomuk Geiger, Professor τῆς Ἀκαδημίας ἐν Βιέννῃ, ἐξοχος καλλιτέχνης.

(Ἐλευθέρα μετάφρασις ἐκ τοῦ Γερμανικοῦ) (Ἀνωνύμως).